

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 3.5.2023.
COM(2023) 237 final

2023/0140 (COD)

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o uspostavljanju Akta za podupiranje proizvodnje streljiva

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

• Razlozi i ciljevi prijedloga

Ruska vojna agresija na Ukrajinu naznačila je ponovnu pojavu teritorijalnih sukoba i ratovanja visokog intenziteta na europskom tlu. Oružane snage država članica Europske unije posljednjih su se desetljeća prilagođavale za provedbu hitnih, mirovnih i/ili mirovnih misija, a planiranje i nabava obrambenih sustava bili su prilagođeni toj operativnoj stvarnosti.

Proizvodni kapacitet europske obrambene tehnološke i industrijske baze (EDTIB) stoga je prilagođen tako da prvenstveno odgovara na ograničene potrebe država članica, uglavnom samo unutar njihovih vlastitih granica, zbog desetljeća nedostatnih javnih ulaganja.

U takvom kontekstu poduzeća iz obrambenog sektora često su se suočavala s potrebom za smanjenjem proizvodnje kako bi se održalo poslovanje proizvodnih linija i zadržalo kvalificirano osoblje, uz istodobnu proizvodnju ograničene količine obrambenih sustava za nacionalne kupce.

Nakon novog nastupa sukoba visokog intenziteta došlo je do potpunog preokreta u tržišnom kontekstu. Kako je istaknuto u Zajedničkoj komunikaciji o analizi nedostataka ulaganja u obranu i daljnjim koracima (JOIN/2022/24 final), nedovoljna ulaganja dovela su do nedostataka u sposobnostima i u industriji u Uniji. Komisija je u srpnju 2022. predstavila prijedlog Akta o jačanju europske obrambene industrije putem zajedničke nabave (EDIRPA), čiji je cilj dati potporu suradnji među državama članicama u fazi javne nabave kako bi se popunili najhitniji i najkritičniji nedostaci, posebno oni nastali uslijed odgovora na aktualnu rusku agresiju. EDIRPA će pridonijeti jačanju zajedničke nabave u području obrane i, putem povezanog financiranja Unije, jačanju sposobnosti obrambene industrije EU-a i prilagodbi obrambene industrije Unije strukturnim promjenama na tržištu koje nastaju zbog povećane potražnje uzrokovane ponovnom pojavom ratovanja visokog intenziteta.

Nedostaci u sposobnostima se razlikuju, ali s obzirom na stanje u Ukrajini postoji hitna potreba za streljivom zemlja-zemlja i topničkim streljivom, kao i projektilima, kako je prepoznalo Vijeće koje je 20. ožujka 2023. postiglo dogovor o trodijelnom pristupu. Vijeće se složilo da Ukrajini hitno isporuči streljivo zemlja-zemlja i topničko streljivo i, na zahtjev, projekte i pozvalo države članice da zajednički nabavljaju streljivo i, na zahtjev, projekte, tako da ponovno popune svoje zalihe i istodobno omoguće nastavak potpore Ukrajini. Budući da zajednička nastojanja da se državama članicama omogući da nadopune svoje iscrpljene zalihe i pruže potporu Ukrajini mogu biti uspješna samo ako opskrbljivači iz EU-a budu sposobni na vrijeme isporučiti potrebne obrambene proizvode, Vijeće je zadužilo Komisiju da predstavi konkretne prijedloge za hitnu potporu povećanju proizvodnih kapaciteta europske obrambene industrije, osiguravanje lanaca opskrbe, olakšavanje učinkovitih postupaka nabave, rješavanje problema manjka proizvodnih kapaciteta i promicanje ulaganja, što može uključivati mobilizaciju proračuna Unije bude li potrebna.

Radna skupina za zajedničku nabavu u području obrane pokrenula je mapiranje proizvodnih kapaciteta industrije EU-a, među ostalim u području streljiva zemlja-zemlja i topničkog streljiva, kao i projektila („relevantni obrambeni proizvodi”). Međutim, proizvodni kapaciteti u sektoru obrambene industrije Unije prilagođeni su mirnodopskom razdoblju, a sad se europska poduzeća iz obrambenog sektora suočavaju s porastom potražnje u području relevantnih obrambenih proizvoda, što iziskuje veću i bržu proizvodnju. Taj raskorak između

hitnih potreba oružanih snaga i postojećih ograničenih proizvodnih kapaciteta dovodi do povećanja cijena i poteškoća u pružanju usluga kupcima i može dovesti do poremećaja u sigurnosti opskrbe za oružane snage država članica, što bi moglo naštetiti sigurnosti građana EU-a. To se ne odnosi samo na glavne ugovorne dobavljače, nego i na cijeli lanac opskrbe, koji je za relevantne obrambene proizvode raspršen diljem Unije i sastoji se od nekoliko MSP-ova i poduzeća srednje tržišne kapitalizacije.

Iako države članice za EDTIB moraju zajamčiti čvrste narudžbe, jačanje obrambene industrije je proces koji zahtijeva vrijeme i djelovanje u nekoliko područja (ljudski resursi, alatni strojevi, upravljanje lancem opskrbe, osiguravanje sirovina). Iako su čvrste narudžbe država članica preduvjet za sva ulaganja industrije, Komisija može intervenirati tako da smanji rizike za industrijska ulaganja osiguravajući bespovratna sredstva i zajmove, što omogućuje bržu prilagodbu aktualnim strukturnim promjenama tržišta i uklanjanje postojećih uskih grla, čime se industriji omogućuje da proizvodi više i brže u cijelom vrijednosnom lancu.

Uz jačanje industrije potrebne su dodatne mjere kako bi se osiguralo pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta u područjima relevantnih obrambenih proizvoda, u skladu s odredbama članka 114. UFEU-a. Čvrste narudžbe tijela država članica suočavat će se s problemom postojećih ograničenja u proizvodnim kapacitetima, sirovinama i kvalificiranom osoblju. Kako bi se osigurala povećana količina i brzina proizvodnje, Komisiji će možda biti potrebna mogućnost da, u dogovoru s dotičnim državama članicama, pozove pravne subjekte da prihvate narudžbe za proizvodnju ili opskrbu relevantnim obrambenim proizvodima i da im daju prednost. Time će se osigurati da se ograničeni postojeći proizvodni kapaciteti upotrebljavaju u korist političkih ciljeva koje je utvrdilo Vijeće. Isto tako, regulatornim pojednostavnjenjem omogućit će se privremeno odstupanje od postojećih propisa i direktiva radi ubrzanja proizvodnje. Aktom se posebno predviđa odstupanje od Direktive 2009/81/EZ Europskog parlamenta i Vijeća¹ kako bi se omogućilo otvaranje nacionalnih okvirnih ugovora drugim državama članicama bez organiziranja novog natječaja s obzirom na iznimnu hitnost situacije u slučajevima kad fleksibilnosti koje nudi Direktivi 2009/81/EZ Europskog parlamenta i Vijeća nisu dovoljne za ispunjenje sigurnosnih interesa država članica koje su voljne sudjelovati u zajedničkoj nabavi. To je odstupanje popraćeno mogućnošću da se u okvirne ugovore uključi svaki gospodarski subjekt koji ispunjava njihove početne zahtjeve. Okvirni ugovor i dalje podliježe načelima transparentnosti i nediskriminacije.

Slično tome i kako bi se ubrzao prijenos streljiva i projektila unutar EU-a, za njih se dopušta odstupanje od članka 4. stavka 1. Direktive 2009/43/EZ i oslobađa ih se obveze prethodnog odobrenja.

Kako bi bio konkurentan, inovativan, otporan i sposoban za povećanje svojih proizvodnih kapaciteta, EDTIB mora imati pristup i javnom i privatnom financiranju. S obzirom na bitne financijske potrebe za povećanje proizvodnih kapaciteta, poduzećima iz obrambenog sektora možda će, uz bespovratna sredstva, biti potrebna rješenja za dug kako bi se premostile razlike između narudžbi iz ministarstava obrane i potreba novčanog toka. Međutim, restriktivne politike kreditiranja sektora obrambene industrije otežavaju pristup financiranju za poduzeća iz obrambenog sektora u EU-u.

¹ Direktiva 2009/81/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o usklađivanju postupaka nabave za određene ugovore o radovima, ugovore o nabavi robe i ugovore o uslugama koje sklapaju javni naručitelji ili naručitelji u području obrane i sigurnosti te izmjeni direktiva 2004/17/EZ i 2004/18/EZ (SL L 216, 20.8.2009., str. 76.–136.).

Poduzeća u lancu vrijednosti relevantnih obrambenih proizvoda moraju imati pristup financiranju zaduživanjem kako bi ubrzala ulaganja potrebna za povećanje proizvodnih kapaciteta. Cilj instrumenta bit će olakšavanje pristupa financiranju za poduzeća Unije koja posluju u sektoru streljiva i projektila. Konkretnije, ova bi Uredba trebala osigurati da se tim pravnim subjektima osiguraju uvjeti jednaki onima koji se nude drugim pravnim subjektima, pri čemu se preuzimaju svi dodatni troškovi koji nastaju posebno za obranu. U Aktu se predviđaju mjere za olakšavanje pristupa financiranju, i s pomoću posebnog prihvatljivog djelovanja, kao i u okviru Instrumenta, „Fonda za povećanje proizvodnje” u kojem se predlažu rješenja za iskorištavanje, smanjenje rizika i ubrzavanje ulaganja potrebnih za povećanje proizvodnih kapaciteta. Fonda za povećanje proizvodnje provodi se u okviru izravnog upravljanja u skladu s Financijskom uredbom. Komisija će proučiti mogućnost uspostave mehanizma mješovitog financiranja u okviru fonda InvestEU uspostavljenog Uredbom (EU) 2021/523 Europskog parlamenta i Vijeća, u bliskoj suradnji sa svojim partnerima u provedbi. Administrativni zahtjevi u odnosu na planiranje, izgradnju i rad proizvodnih postrojenja, prijenos ulaznih materijala unutar EU-a i kvalifikaciju i certifikaciju relevantnih konačnih proizvoda također bi se trebali obrađivati na najbrži pravno mogući način.

- **Dosljednost s postojećim odredbama politike u tom području**

Vijeće Europske unije postiglo je 20. ožujka 2023. dogovor o trodijelnom pristupu „čiji je cilj posebice ubrzati isporuku i zajedničku nabavu kako bi se osiguralo milijun komada artiljerijskog streljiva za Ukrajinu u okviru zajedničkih napora u sljedećih dvanaest mjeseci”. Također je pozvalo „države članice da zajednički nabave streljivo kalibra 155 mm i, na zahtjev, projekte za Ukrajinu u najkraćem mogućem roku prije 30. rujna 2023. od europske obrambene industrije (i Norveške) u okviru parametara utvrđenih u kontekstu postojećeg projekta Europske obrambene agencije ili putem komplementarnih projekata zajedničke kupnje koje vodi država članica”. Vijeće je na kraju pozvalo Komisiju da predstavi konkretne prijedloge za hitnu potporu povećanju proizvodnih kapaciteta europske obrambene industrije, osiguravanje lanaca opskrbe, olakšavanje učinkovitih postupaka nabave, uklanjanje nedostataka u proizvodnim kapacitetima i promicanje ulaganja, uključujući, prema potrebi, mobilizaciju proračuna Unije.

„Kako bi se osigurala odgovarajuća provedba triju različitih dijelova pristupa” Vijeće je navelo i da će se organizirati „redoviti sastanci na razini nacionalnih direktora za naoružanje s radnom skupinom za zajedničku nabavu u području obrane (Komisija, ESVD, Europska obrambena agencija) kako bi se procijenile potrebe i industrijske sposobnosti te osigurala potrebna bliska koordinacija, posebno u pogledu isporuke iz zaliha, ponovnog određivanja prioriteta postojećih narudžbi i različitih projekata zajedničke kupnje”.

Europsko vijeće ponovno je 23. ožujka 2023. potvrdilo da je „Europska unija čvrsto i u potpunosti uz Ukrajinu i nastaviti će toj zemlji i njezinu stanovništvu pružati jaku političku, gospodarsku, vojnu, financijsku i humanitarnu potporu dok god to bude potrebno”. Europsko vijeće pozdravilo je „dogovor postignut u Vijeću o hitnoj isporuci streljiva zemlja-zemlja i topničkog streljiva Ukrajini i, na zahtjev, projektila, što uključuje zajedničku nabavu i mobilizaciju odgovarajućih sredstava, među ostalim s pomoću Europskog instrumenta mirovne pomoći, kako bi se zajedničkim naporom u sljedećih dvanaest mjeseci osiguralo milijun naboja topničkog streljiva pri čemu se ne dovode u pitanje posebnosti sigurnosne i obrambene politike određenih država članica”.

Akt za podupiranje proizvodnje streljiva dopunit će i predloženo jačanje europske obrambene industrije na temelju Akta o zajedničkoj javnoj nabavi (EDIRPA) i otvoriti put budućem Europskom programu ulaganja u obranu (EDIP).

EDIRPA potiče suradnju u fazi nabave, što koristi državama članicama koje zajednički nabavljaju najhitnije i najkritičnije obrambene proizvode, što proizvođačima obrane omogućuje veću predvidljivost, pomažući im tako da se prilagode strukturnim promjenama. Trenutačna kriza opskrbe u području streljiva iziskuje dodatno djelovanje u odnosu na opskrbu relevantnim obrambenim proizvodima. Akt za podupiranje proizvodnje streljiva stoga će pratiti, poticati, ubrzati i pojednostavniti potrebno povećanje proizvodnje relevantnih obrambenih proizvoda.

- **Dosljednost u odnosu na druge politike Unije**

Instrument će dopuniti postojeće inicijative EU-a u području obrane koje se temelje na suradnji. Stvorit će sinergije s provedbom Strateškog kompasa za sigurnost i obranu i drugim programima EU-a, kao što je Europski fond za obranu. Isto tako, instrument će se provoditi u potpunoj dosljednosti s Planom za razvoj sposobnosti EU-a, kojim se utvrđuju prioriteti u vezi s obrambenom sposobnosti EU-a, kao i s koordiniranim godišnjim preispitivanjem u području obrane, kojim se, među ostalim, utvrđuju nove mogućnosti za suradnju u području obrane. U tom se kontekstu može voditi računa i o relevantnim aktivnostima Organizacije sjevernoatlantskog ugovora (NATO) i drugih partnera ako služe interesima Unije u području sigurnosti i obrane i ne brane sudjelovanje nijednoj državi članici.

2. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

- **Pravna osnova**

Cilj je ove Uredbe jačanje reaktivnosti EDTIB-a i njegove sposobnosti da osigura pravodobnu dostupnost i opskrbu relevantnim obrambenim proizvodima u Uniji. U tu se svrhu Uredbom utvrđuje okvir za provedbu niza posebnih i ciljanih mjera kako bi se ubrzala prilagodba industrije strukturnim promjenama. Taj se okvir temelji na dva dijela, od kojih svaki odgovara jednoj od pravnih osnova ove Uredbe.

- Prvi se dio sastoji od mjera za potporu jačanju industrije u cijelom opskrbnom lancu povezanom s proizvodnjom relevantnih obrambenih proizvoda u EU-u i temelji se na članku 173. stavku 3. Ugovora o funkcioniranju EU-a (UFEU).

Obrambena industrija Unije koja se bavi proizvodnjom relevantnih obrambenih proizvoda trenutačno se suočava s iznenadnim porastom potražnje i hitno se treba prilagoditi toj novoj situaciji na tržištu. Cilj financijske potpore EU-a u okviru tog dijela bit će jačanje konkurentnosti i otpornosti europske obrambene tehnološke i industrijske baze (EDTIB) u području relevantnih obrambenih proizvoda kako bi se omogućila njezina hitna prilagodba strukturnim promjenama u skladu s člankom 173. stavkom 1. prvom alinejom UFEU-a. Stoga taj dio podupire industriju EU-a u povećanju svoje proizvodnje, skraćivanju roka isporuke i uklanjanju mogućih uskih grla i/ili čimbenika koji bi mogli odgoditi ili otežati ponudu i proizvodnju relevantnih obrambenih proizvoda.

- U skladu s člankom 173. stavkom 3. UFEU-a, taj dio isključuje svako usklađivanje zakona i drugih propisa država članica. Drugi se dio sastoji od mjera usklađivanja za utvrđivanje, mapiranje i kontinuirano praćenje dostupnosti relevantnih obrambenih proizvoda, njihovih sastavnih dijelova i odgovarajućih ulaznih elemenata te mjera za

utvrđivanje zahtjeva za osiguravanje pravodobne i trajne dostupnosti relevantnih obrambenih proizvoda u Uniji i temelji se na članku 114. UFEU-a.

Sigurnost područja Unije glavni je cilj javne politike, a ona ovisi i o dostupnosti obrambenih proizvoda i usluga u dovoljnim količinama. Trenutačni geopolitički kontekst uzrok je znatnog povećanja potražnje za relevantnim obrambenim proizvodima u Uniji. Ta situacija utječe na funkcioniranje unutarnjeg tržišta za te proizvode i njihove sastavne dijelove i ugrožava sigurnost opskrbe. Države članice poduzele su ili će vjerojatno poduzeti mjere za očuvanje vlastitih zaliha tih proizvoda i njihovih sastavnih dijelova u okviru nacionalne obrane. Međutim, različiti nacionalni propisi, posebno oni o certifikaciji obrambenih proizvoda, prijenosu proizvoda i povezanih komponenti unutar EU-a te razlike u provedbi prava Unije pokazali su se kao uska grla za europske opskrbe lance relevantnih obrambenih proizvoda i prepreke interoperabilnosti. Stoga je potrebno donijeti usklađeno zakonodavstvo Unije na temelju članka 114. UFEU-a kako bi se osiguralo funkcioniranje unutarnjeg tržišta i izbjegla nestašica relevantnih obrambenih proizvoda u Uniji. Te bi se mjere trebale sastojati od utvrđivanja „obrambenih proizvoda za koje je opskrba kritična”, mapiranja povezanih industrijskih kapaciteta, prioritarnih narudžbi, ubrzanja postupaka izdavanja odobrenja za dodjelu bespovratnih sredstava ili olakšavanja postupaka nabave. Kombinacija tih mjera trebala bi u svim državama članicama omogućiti povećanje ponude relevantnih obrambenih proizvoda i njihovih sastavnih dijelova potrebnih za funkcioniranje unutarnjeg tržišta, što će jedno s drugim osigurati pravodobnu dostupnost i opskrbu relevantnim obrambenim proizvodima u Uniji.

Drugim člancima UFEU-a ili svakim zasebnim člankom ne mogu se opravdati oba navedena cilja. Predloženi elementi navedeni su u jednom aktu jer sve mjere čine dosljedan pristup odgovoru, u različitim oblicima, na potrebe za jačanjem Unijina obrambenog ekosustava.

- **Supsidijarnost (za neisključivu nadležnost)**

Za sveobuhvatni odgovor na iznenadno povećanje potražnje za relevantnim obrambenim proizvodima potrebno je brzo i koordinirano djelovanje na europskoj razini jer nijedna država članica ne može to postići sama. Države članice ne mogu pojedinačno djelotvorno ukloniti rizik od znatnih poremećaja u opskrbi takvim obrambenim proizvodima koji su posljedica neravnoteže ponude i potražnje na unutarnjem tržištu. Nekoordinirani pristupi podrazumijevali bi rizik pogoršanja posljedica krize opskrbe poticanjem rasta cijena i istiskivanja tih obrambenih proizvoda. Nadalje, imajući u vidu postojeće kapacitete za proizvodnju relevantnih obrambenih proizvoda u Uniji, posljedice nestašice u opskrbi u Uniji toliko su dalekosežne da je intervencija na razini Unije najprimjerenija za rješavanje takvih pitanja.

Djelovanje na razini Unije potrebno je stoga u područjima na koja se ovaj Prijedlog odnosi u okviru svoja dva dijela.

- U prvom dijelu se predloženim mjerama nastoji ubrzati ulaganja u kapacitete za proizvodnju relevantnih obrambenih proizvoda u Uniji, uz istodobno poticanje otpornosti EDTIB-a stvaranjem prekograničnih industrijskih partnerstava i suradnjom relevantnih poduzeća u zajedničkim poduhvatima unutar sektora kako bi se izbjeglo pogoršanje fragmentacije lanaca opskrbe. Financijska potpora i poticaji mogu se na odgovarajući način osmisliti i provesti samo na razini Unije zbog potrebe da se EDTIB-a prilagođava strukturnim promjenama. Bitno je naglasiti da su

proizvođači relevantnih obrambenih proizvoda raspršeni po cijelom području Unije i da se sastoje od nekoliko MSP-ova i poduzeća srednje tržišne kapitalizacije.

- Mjere koje se predviđaju u drugom dijelu služit će unutarnjem tržištu, jačati otpornost EDTIB-a i jamčiti sigurnost opskrbe. Mjere za utvrđivanje, mapiranje i kontinuirano praćenje dostupnosti relevantnih obrambenih proizvoda, njihovih komponenti i odgovarajućih ulaznih materijala u Uniji osigurat će se potrebno prikupljanje obavještajnih podataka na razini Unije i omogućiti Komisiji i državama članicama da predvide nestašice koje utječu na sigurnost opskrbe takvim obrambenim proizvodima. Mjere za utvrđivanje elemenata nužnih za osiguravanje pravodobne i trajne dostupnosti relevantnih obrambenih proizvoda omogućit će državama članicama i Komisiji učinkovitije rješavanje nestašica i uskih grla u lancima opskrbe nego mnoštvom različitih nacionalnih mjera.

- **Proporcionalnost**

S obzirom na geopolitičku situaciju bez presedana i znatnu prijetnju za sigurnost EU-a, postoji jasna potreba za koordiniranim djelovanjem na razini EU-a. Predloženi pristup politike razmjeran je veličini i ozbiljnosti utvrđenih problema, tj. potrebe da se osigura pravodobna isporuka nekih obrambenih proizvoda koji su hitno potrebni državama članicama. Mjere utvrđene u prijedlogu ne prelaze ono što je potrebno za ostvarivanje njihovih ciljeva, proporcionalne su tim ciljevima i poštuju ograničenja mogućih intervencija Unije na temelju Ugovorâ. Morat će se provoditi u skladu s načelom proporcionalnosti, uključujući u kontekstu ograničenja temeljnih prava u skladu s člankom 52. stavkom 1. Povelje o temeljnim pravima.

- **Odabir instrumenta**

Komisija predlaže uredbu Europskog parlamenta i Vijeća. To je najprikladniji pravni instrument jer se samo uredbom i njezinim izravno primjenjivim pravnim odredbama može osigurati dostatan stupanj ujednačenosti potreban za uspostavu i upravljanje Unijim instrumentom kojim se nastoji promicati jačanje industrijskog sektora u cijeloj Europi i zajamčiti sigurnost opskrbe određenim proizvodima. Uredba koja se izravno primjenjuje jamči i brzu provedbu predloženih mjera kako bi se odgovorilo na potrebe navedene u prijedlogu.

3. REZULTATI EX POST EVALUACIJA, SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENA UČINKA

- **Ex post evaluacije/provjere primjerenosti postojećeg zakonodavstva**

Ne postoji prethodno zakonodavstvo koje obuhvaća ovo konkretno djelovanje ili se odnosi na njega. Dosad nije bilo drugih zakonodavnih inicijativa Unije u području obrane kojima bi se podupiralo povećanje proizvodnih kapaciteta, skraćivao rok isporuke i rješavao problem nestašice u opskrbi. Prema tome, ne postoji prethodna ex post evaluacija ili provjera primjerenosti postojećeg zakonodavstva koja je bila provedena za ovu zakonodavnu inicijativu.

- **Savjetovanja s dionicima**

Zbog politički osjetljive prirode prijedloga i hitnosti njegove pripreme kako bi ga suzakonodavci mogli donijeti na vrijeme nije bilo moguće provesti savjetovanje s dionicima.

- **Procjena učinka**

Zbog hitnosti povećanja proizvodnih kapaciteta relevantnih obrambenih proizvoda i jamčenja sigurnosti opskrbe, ovaj prijedlog nije popraćen službenom procjenom učinka. Takav dokument nije mogao biti dostavljen u roku koji je preostao prije donošenja prijedloga. Prijedlog se temelji na poukama iz Zajedničke komunikacije o analizi nedostataka ulaganja u obranu i daljnjim koracima od 18. svibnja 2022. i na rezultatima rada u okviru Radne skupine za zajedničku nabavu u području obrane, uspostavljene odmah nakon objave navedene zajedničke komunikacije. Komisija podnosi ovaj Prijedlog uredbe bez procjene učinka kako bi se omogućila njegova brza provedba najkasnije do 26. travnja 2023. Prijedlog je vremenski ograničen i sadržava odredbu kojom se od Komisije zahtijeva da sastavi izvješće o provedbi ove Uredbe.

- **Primjerenost i pojednostavnjenje propisa**

Ne očekuje se da će instrument povećati administrativno opterećenje.

- **Temeljna prava**

Osiguravanje sigurnosti građana EU-a cilj je od općeg interesa koji može doprinijeti zaštiti njihovih temeljnih prava na život u skladu s člankom 2. Povelje Europske unije o temeljnim pravima („Povelja”) te slobodi i sigurnosti u skladu s člankom 6. Povelje.

S druge strane, članak 16. Povelje zaštićuje slobodu poduzetništva, a članak 17. Povelje o pravo na vlasništvo.

Međutim, neke mjere u okviru drugog dijela koje su potrebne za uklanjanje ozbiljnih poremećaja u opskrbi relevantnim obrambenim proizvodima u Uniji mogle bi privremeno ograničiti slobodu poduzetništva i slobodu ugovaranja, zaštićene člankom 16., i pravo na vlasništvo, zaštićeno člankom 17. Povelje. U skladu s člankom 52. stavkom 1. Povelje svako ograničenje tih prava u ovom Prijedlogu bit će predviđeno zakonom, poštovati bit tih prava i sloboda, zaista odgovarati ciljevima od općeg interesa u pogledu sigurnosti i biti podložno načelu proporcionalnosti.

Obveza otkrivanja određenih informacija Komisiji, pod uvjetom da su ispunjeni određeni uvjeti, poštuje bit slobode poduzetništva i neće nerazmjerno utjecati na nju (članak 16. Povelje). Svaki zahtjev za informacije bit će u svrhu općeg interesa Unije, a to je omogućiti utvrđivanje mogućih mjera ublažavanja nestašica relevantnih obrambenih proizvoda ključnih za osiguravanje sigurnosti Unije i njezinih država članica. Ti su zahtjevi za informacije primjereni i efikasni za postizanje cilja pružanjem informacija potrebnih za procjenu aktualne krize. Komisija u načelu traži samo željene informacije od predstavničkih organizacija i može uputiti zahtjeve pojedinačnim poduzetnicima samo ako je to dodatno potrebno. Budući da informacije o stanju opskrbe nisu dostupne na drugi način, ne postoji jednako efikasna mjera za prikupljanje informacija koje su europskim donositeljima odluka potrebne kako bi mogli poduzeti mjere ublažavanja. S obzirom na ozbiljne geopolitičke i sigurnosne posljedice nestašica relevantnih obrambenih proizvoda i odgovarajuću važnost mjera ublažavanja, zahtjevi za informacije razmjerni su željenom cilju. Nadalje, ograničenje slobode poduzetništva i prava vlasništva kompenziraju se odgovarajućim zaštitnim mjerama. Svaki zahtjev za informacije može se podnijeti samo za proizvode potrebne za proizvodnju relevantnih obrambenih proizvoda i za koje Komisija i putem provedbenog akta posebno utvrdi da je opskrba tim proizvodima u krizi.

Obveza da se prihvate prioritetne narudžbe i da im se da prednost poštuje bit slobode poduzetništva i ugovorne slobode i neće nerazmjerno utjecati na te slobode (članak 16. Povelje) ni na pravo na vlasništvo (članak 17. Povelje). Ta obveza služi cilju od općeg interesa Unije u pogledu sigurnosti time što rješava problem poremećaja u opskrbi relevantnim obrambenim proizvodima. Obveza je primjerena i efikasna za postizanje tog cilja osiguravanjem povlaštenog iskorištavanja dostupnih resursa za takve relevantne obrambene proizvode. Ne postoji druga jednako efikasna mjera. Za proizvode za koje je utvrđeno da je opskrba njima u krizi koja dovodi u pitanje postizanje prethodno navedenih ciljeva od općeg interesa i temeljna prava, razmjerno je obvezati poduzeća ugovorena u kontekstu zajedničke nabave država članica ili poduzeća koja su uključena u lanac opskrbe utvrđenih relevantnih obrambenih proizvoda da prihvate i daju prednost određenim narudžbama. Odgovarajućim zaštitnim mjerama osigurava se da negativan učinak obveze određivanja prioriteta na slobodu poduzetništva, slobodu ugovaranja i pravo na vlasništvo ne predstavlja kršenje tih prava. Svaka obveza davanja prednosti određenim narudžbama može se uvesti samo za proizvode za koje je Komisija provedbenim aktom utvrdila da je opskrba tim proizvodima u krizi. Predmetni poduzetnik može zatražiti od Komisije da preispita davanje prednosti određenim narudžbama ako tu narudžbu ne može ispuniti ili bi mu ispunjavanje narudžbe predstavljalo nerazumno ekonomsko opterećenje i prouzročilo posebne poteškoće. Nadalje, subjekt obveze oslobođen je odgovornosti za naknadu štete zbog kršenja ugovornih obveza koje proizlaze iz ispunjavanja obveze. Naposljetku, ova će se Uredba primjenjivati samo tijekom ograničenog razdoblja potrebnog za ponovnu uspostavu funkcioniranja unutarnjeg tržišta i prilagodbe industrije strukturnim promjenama.

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Financijska omotnica za provedbu uredbe za razdoblje od njezina stupanja na snagu do 30. lipnja 2025. iznosi 500 milijuna EUR po tekućim cijenama.

Učinak na razdoblje višegodišnjeg financijskog okvira u smislu potrebnog proračuna i ljudskih resursa detaljno je opisan u zakonodavnom financijskom izvještaju priloženom prijedlogu i pokrit će se iz raspoloživih resursa višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2021. – 2027.

5. DRUGI ELEMENTI

- **Planovi provedbe i mehanizmi praćenja, evaluacije i izvješćivanja**

Komisija bi za instrument trebala sastaviti evaluacijsko izvješće i dostaviti ga Europskom parlamentu i Vijeću najkasnije 30. lipnja 2024. U tom će se izvješću posebice ocijeniti napredak ostvaren u postizanju ciljeva utvrđenih u prijedlogu. Osim toga, uzimajući u obzir izvješće o evaluaciji, Komisija može podnijeti prijedloge za sve odgovarajuće izmjene ove Uredbe, posebno kako bi se nastavilo s uklanjanjem svih trajnih rizika povezanih s opskrbom relevantnim obrambenim proizvodima.

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**o uspostavljanju Akta za podupiranje proizvodnje streljiva**

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 114. i članak 173. stavak 3.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacрта zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora²,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,

budući da:

- (1) Agresivni rat Rusije protiv Ukrajine stavio je na kušnju europsku obrambenu industriju i tržište opreme i razotkrila niz nedostataka. To je narušilo njihovu sposobnost da na potreban siguran i pravodoban način ispune hitne potrebe država članica za obrambenim proizvodima i sustavima kao što su streljivo i projektili, uzimajući u obzir visoku stopu potrošnje tih proizvoda ili sustava tijekom sukoba visokog intenziteta.
- (2) Od 24. veljače 2022. Unija i njezine države članice nastoje sve jače pomagati ispunjavanje hitnih obrambenih potreba Ukrajine. Nadalje, u tom kontekstu, suočeni sa sve većom nestabilnošću, strateškom konkurencijom i sigurnosnim prijetnjama, šefovi država ili vlada Unije, koji su se sastali u Versaillesu 11. ožujka 2022., odlučili su preuzeti veću odgovornost za sigurnost sae Unije i poduzeti daljnje odlučne korake prema izgradnji europske suverenosti. Dogovorili su se da će „osnažiti europske obrambene sposobnosti”, povećati izdatke za obranu, pojačati suradnju provedbom zajedničkih projekata i zajedničkom nabavom u području obrambenih sposobnosti, ukloniti nedostatke, poticati inovacije te poduzeti mjere za jačanje i razvoj obrambene industrije Unije. Vijeće je 21. ožujka 2022. odobrilo „Strateški kompas za snažniju sigurnost i obranu”, a Europsko vijeće potvrdilo ga je 24. ožujka 2022. U Strateškom kompasu naglašava se potreba za povećanjem rashoda za obranu i većim ulaganjem u kapacitete na razini Unije i na nacionalnoj razini.
- (3) Komisija i Visoki predstavnik predstavili su 18. svibnja 2022. Zajedničku komunikaciju „Analiza nedostatnih ulaganja u obranu i daljnji koraci”, u kojoj su istaknuli da u Uniji postoje nedostaci u pogledu financijskih i industrijskih sredstava i kapaciteta u području obrane. Komisija je u srpnju 2022. predstavila Akt o jačanju europske obrambene industrije putem zajedničke nabave (EDIRPA), čiji je cilj dati potporu suradnji među državama članicama u fazi javne nabave kako bi se popunili najhitniji i najkritičniji nedostaci, posebno oni nastali uslijed odgovora na aktualnu

² SL C , , str. .

rusku agresiju. EDIRPA će pridonijeti jačanju zajedničke nabave u području obrane i, putem povezanog financiranja Unije, jačanju sposobnosti obrambene industrije Unije i prilagodbi njezine obrambene industrije strukturnim promjenama na tržištu koje rezultiraju povećanom potražnjom zbog ponovne pojave ratovanja visokog intenziteta.

- (4) S obzirom na stanje u Ukrajini i njezine hitne obrambene potrebe, posebno za streljivom, Vijeće je 20. ožujka 2023. postiglo dogovor o trodijelnom pristupu, s ciljem da se zajedničkim naporima osigura milijun komada topničkog streljiva za Ukrajinu u sljedećih dvanaest mjeseci. Suglasilo se da se Ukrajini hitno isporuči streljivo zemlja-zemlja i topničko streljivo te, na zahtjev, projekte iz postojećih zaliha ili da se ponovno odrede prioriteti postojećih narudžbi. Nadalje, pozvalo je države članice da zajednički nabavljaju streljivo i, na zahtjev, projekte od europske obrambene industrije (i od Norveške) u kontekstu postojećeg projekta pod vodstvom Europske obrambene agencije (EDA) ili u okviru komplementarnih projekata nabave pod vodstvom država članica kako bi se njihove zalihe ponovno popunile, a istodobno omogućio nastavak potpore Ukrajini. Kako bi dalo potporu tim mjerama, Vijeće se složilo da će mobilizirati odgovarajuća financijska sredstva, među ostalim iz Europskog instrumenta mirovne pomoći (EPF). Osim toga, Vijeće je zadužilo Komisiju da predstavi konkretne prijedloge za hitnu potporu povećanju proizvodnih kapaciteta europske obrambene industrije, osiguravanje lanaca opskrbe, olakšavanje učinkovitih postupaka nabave, uklanjanje nedostataka u proizvodnim kapacitetima i promicanje ulaganja, uključujući, prema potrebi, mobilizaciju proračuna Unije. Potonje je ključno kako bi se osiguralo da su sigurnosne potrebe Unije u svakom trenutku odgovarajuće ispunjene te da su obrambena industrija i unutarnje tržište Unije prilagođene trenutačnim promjenama. Tri međusobno povezana dijela trebala bi se provoditi usporedno i koordinirano. Kako bi se osigurala odgovarajuća provedba triju različitih dijelova pristupa organizirat će se redoviti sastanci na razini nacionalnih direktora za naoružanje s radnom skupinom za zajedničku nabavu u području obrane (Komisija, ESVD, EDA) radi procjene potreba i industrijskih sposobnosti i potrebne bliske koordinacije.
- (5) Vijeće je 13. travnja 2023. donijelo mjeru pomoći u okviru Europskog instrumenta mirovne pomoći u vrijednosti od milijardu EUR za potporu ukrajinskim oružanim snagama, čime se državama članicama omogućuje nadoknada streljiva zemlja-zemlja i topničkog streljiva, a možda i projektila, doniranih Ukrajini iz postojećih zaliha ili ponovnim određivanjem prioriteta postojećih narudžbi u razdoblju od 9. veljače do 31. svibnja 2023. Kad je riječ o zajedničkoj nabavi, dosad su 24 države članice i Norveška potpisale Sporazum o projektu EDA-e za zajedničku nabavu streljiva.
- (6) Zajednička nastojanja da se državama članicama omogući nadopuna iscrpljenih zaliha i potpora Ukrajini mogu biti uspješna samo ako opskrba Unije može na vrijeme isporučiti potrebne obrambene proizvode. Međutim, s obzirom na to da se zalihe brzo smanjuju i da je europska proizvodnja za narudžbe država članica ili trećih zemalja dosegla gotovo maksimalni kapacitet te da cijene već naglo rastu, potrebne su dodatne mjere industrijske politike Unije kako bi se osiguralo brzo povećanje proizvodnih kapaciteta.
- (7) Kako je istaknuto u radu Radne skupine za zajedničku nabavu u području obrane (Komisija, ESVD, EDA) na koordinaciji vrlo kratkoročnih potreba za nabavom u području obrane i suradnji s državama članicama i proizvođačima u području obrane iz Unije radi potpore zajedničkoj nabavi za obnovu zaliha, posebno s obzirom na potporu pruženu Ukrajini, industrija Unije ima proizvodne kapacitete u području streljiva zemlja-zemlja i topničkog streljiva te projektila. Međutim, proizvodni kapaciteti u

sektoru obrambene industrije Unije prilagođeni vremenu koje se razlikuje od trenutačnih izazova za Uniju. Tokovi opskrbe prilagođeni su skromnoj potražnji s minimalnom razinom zaliha i raznim dobavljačima iz cijelog svijeta kako bi se smanjili troškovi, zbog čega je obrambeni sektor Unije izložen ovisnostima. Zbog toga i u tom kontekstu trenutačni proizvodni kapacitet i postojeći lanci opskrbe i vrijednosti ne omogućuju sigurnu i pravodobnu isporuku obrambenih proizvoda kako bi se zadovoljile sigurnosne potrebe država članica i nastavak pružanja potpore ukrajinskim potrebama, što dovodi do poremećaja na tržištu streljiva zemlja-zemlja i topničkog streljiva, kao i projektila, te rizik od učinka istiskivanja. Stoga je potrebna dodatna intervencija na razini Unije.

- (8) U skladu s člankom 173. stavkom 3. UFEU-a industrijskom politikom Unije nastoji se ubrzati prilagodba industrije strukturnim promjenama. Stoga se čini primjerenim poduprijeti industriju Unije u povećanju proizvodnje, skraćivanju roka isporuke i rješavanju problema mogućih uskih grla i/ili čimbenika koji bi mogli odgoditi ili spriječiti opskrbu i proizvodnju streljiva zemlja-zemlja i topničkog streljiva i projektila koji se smatraju relevantnim obrambenim proizvodima za potrebe ove Uredbe.
- (9) Mjere poduzete na razini Unije trebale bi biti usmjerene na jačanje konkurentnosti i otpornosti europske obrambene tehnološke i industrijske baze (EDTIB) u području streljiva i projektila kako bi se omogućila njezina hitna prilagodba strukturnim promjenama.
- (10) U tu bi svrhu trebalo uspostaviti instrument za financijsku potporu jačanju industrije u svim lancima opskrbe i vrijednosti povezanim s proizvodnjom tih relevantnih obrambenih proizvoda u Uniji („Instrument”).
- (11) Instrument će biti usklađen s postojećim suradničkim inicijativama EU-a povezanim s obranom, kao što su Europski fond za obranu, predloženo jačanje europske obrambene industrije primjenom akta o zajedničkoj javnoj nabavi, kao i Europski instrument mirovne pomoći, i stvarat će sinergije s drugim programima Unije. Instrument je potpuno usklađen s ambicijom Strateškog kompasa.
- (12) Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća trebala bi se primjenjivati na ovaj Instrument, osim ako je određeno drukčije.
- (13) U skladu s člankom 193. stavkom 2. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 bespovratna sredstva mogu se dodijeliti za djelovanje koje je već započelo, pod uvjetom da podnositelj zahtjeva može dokazati potrebu za pokretanjem djelovanja prije potpisivanja sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava. Međutim, financijski doprinos ne bi trebao obuhvaćati razdoblje prije datuma podnošenja prijave za dodjelu bespovratnih sredstava, osim u valjano opravdanim izvanrednim slučajevima. Kako bi se odgovorilo na poziv Vijeća od 20. ožujka 2023. da se ubrza isporuka relevantnih obrambenih proizvoda, u odluci o financiranju trebalo bi biti moguće predvidjeti financijske doprinose za djelovanja koja obuhvaćaju razdoblje od tog datuma.
- (14) Ovom Uredbom utvrđuje se financijska omotnica za Instrument, koja predstavlja primarni referentni iznos u smislu točke 18. Međuinstitucijskog sporazuma od 16. prosinca 2020. između Europskog parlamenta, Vijeća Europske unije i Europske komisije o proračunskoj disciplini, suradnji u proračunskim pitanjima i dobrom financijskom upravljanju te novim vlastitim sredstvima, uključujući plan za uvođenje

novih vlastitih sredstava³ (Međuinstitucijski sporazum od 16. prosinca 2020.), za Europski parlament i Vijeće tijekom godišnjeg proračunskog postupka.

- (15) Države članice mogu zatražiti prijenose sredstava koja su im dodijeljena u okviru podijeljenog upravljanja na Instrument, podložno uvjetima utvrđenima u relevantnim odredbama Uredbe (EU) 2021/1060 Europskog parlamenta i Vijeća. To se posebno odnosi na situacije u kojima se proizvodnja relevantnih obrambenih proizvoda suočava s konkretnim tržišnim poremećajima ili neoptimalnim ulagačkim situacijama na državnim područjima država članica, posebno u ranjivim i udaljenim područjima, i ako takva sredstva doprinose postizanju ciljeva programa iz kojeg se prenose. Mogućnosti utvrđene u članku 73. stavku 4. Uredbe (EU) 2021/1060 mogu se primijeniti ako je projekt u skladu s pravilima utvrđenima u toj uredbi i područjem primjene EFRR-a i ESF-a+ kako je utvrđeno u uredbama za svaki od tih fondova. U skladu s člankom 24. Uredbe (EU) 2021/1060 Komisija bi trebala ocijeniti izmijenjene nacionalne programe koje dostavi država članica i dati primjedbe u roku od dva mjeseca. S obzirom na hitnost situacije, Komisija bi trebala nastojati zaključiti procjenu izmijenjenih nacionalnih programa bez nepotrebne odgode.
- (16) Pri predlaganju izmijenjenih ili novih planova za oporavak i otpornost, države članice trebale bi u skladu s člankom 21. Uredbe (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća⁴ moći predložiti mjere koje doprinose postizanju ciljeva ovog Instrumenta. U tu bi svrhu države članice trebale posebno razmotriti mjere povezane s prijedlozima podnesenima na poziv na podnošenje prijedloga u okviru Instrumenta, kojima je dodijeljen pečat izvrsnosti u skladu s Instrumentom.
- (17) U skladu s Uredbom (EU, Euratom) 2018/1046, Uredbom (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća⁵ i uredbama Vijeća (EZ, Euratom) br. 2988/95⁶, (Euratom, EZ) br. 2185/96⁷ i (EU) 2017/1939⁸, financijski interesi Unije trebaju biti zaštićeni razmjernim mjerama, među ostalim mjerama koje se odnose na sprečavanje, otkrivanje, ispravljanje i ispitivanje nepravilnosti, uključujući prijave, na povrat izgubljenih, pogrešno plaćenih ili nepravilno upotrijebljenih sredstava te, prema potrebi, na izricanje administrativnih sankcija. Konkretno, u skladu s uredbama (Euratom, EZ) br. 2185/96 i (EU, Euratom) br. 883/2013 Europski ured za borbu protiv prijevара (OLAF) ovlašten je provoditi administrativne istrage, uključujući provjere i inspekcije na terenu, radi utvrđivanja je li došlo do prijave, korupcije ili bilo koje druge nezakonite aktivnosti, koje utječu na financijske interese Unije. Ured europskog javnog tužitelja (EPPO) ovlašten je, u skladu s Uredbom (EU) 2017/1939, provoditi istrage i kazneni progon kaznenih djela koja utječu na financijske interese

³ SL L 433I, 22.12.2020., str. 28.

⁴ Uredba (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost (SL L 57, 18.2.2021., str. 17.).

⁵ Uredba (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. rujna 2013. o istragama koje provodi Europski ured za borbu protiv prijeverа (OLAF) i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1073/1999 Europskog parlamenta i Vijeća te Uredbe Vijeća (Euratom) br. 1074/1999 ([SL L 248, 18.9.2013., str. 1.](#)).

⁶ Uredba Vijeća (EZ, Euratom) br. 2988/95 od 18. prosinca 1995. o zaštiti financijskih interesa Europskih zajednica ([SL L 312, 23.12.1995., str. 1.](#)).

⁷ Uredba Vijeća (Euratom, EZ) br. 2185/96 od 11. studenoga 1996. o provjerama i inspekcijama na terenu koje provodi Komisija s ciljem zaštite financijskih interesa Europskih zajednica od prijeverа i ostalih nepravilnosti ([SL L 292, 15.11.1996., str. 2.](#)).

⁸ Uredba Vijeća (EU) 2017/1939 od 12. listopada 2017. o provedbi pojačane suradnje u vezi s osnivanjem Ureda europskog javnog tužitelja („EPPO”) ([SL L 283, 31.10.2017., str. 1.](#)).

Unije, kako je propisano u Direktivi (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća⁹. U skladu s Uredbom (EU, Euratom) 2018/1046 svaka osoba ili svaki subjekt koji prima sredstva Unije treba u potpunosti surađivati u zaštiti financijskih interesa Unije, dodijeliti potrebna prava i potreban pristup Komisiji, OLAF-u, Revizorskom sudu i, u pogledu onih država članica koje sudjeluju u pojačanoj suradnji na temelju Uredbe (EU) 2017/1939, EPPO-u, te osigurati da svaka treća strana koja je uključena u izvršenje sredstava Unije dodijeli jednakovrijedna prava.

- (18) Članice Europskog udruženja slobodne trgovine koje su članice Europskog gospodarskog prostora (EGP) mogu sudjelovati u ovom Instrumentu kao pridružene zemlje u okviru suradnje uspostavljene Sporazumom o Europskom gospodarskom prostoru, kojim se predviđa ispunjavanje uvjeta za sudjelovanje u programima Unije na temelju odluke donesene na temelju tog sporazuma. U ovu bi Uredbu trebalo uvesti posebnu odredbu kojom se od tih trećih zemalja zahtijeva da dodijele odgovornom dužnosniku za ovjeravanje, OLAF-u i Revizorskom sudu potrebna prava i potreban pristup koji se zahtijevaju za sveobuhvatno izvršavanje njihovih ovlasti.
- (19) S obzirom na posebnosti obrambene industrije u kojoj potražnja dolazi gotovo isključivo od država članica i pridruženih zemalja, koje kontroliraju i cjelokupnu nabavu obrambenih proizvoda i obrambenih tehnologija, uključujući izvoz, funkcioniranje obrambene industrije ne odvija se u skladu s konvencionalnim pravilima i poslovnim modelima prema kojima su uređena tradicionalnija tržišta. Industrija se stoga ne upušta u znatna industrijska ulaganja financirana vlastitim sredstvima, nego ih pokreće samo na osnovi čvrstih narudžbi. Iako su čvrste narudžbe država članica preduvjet za sva ulaganja, Komisija može intervenirati tako da smanji rizike za industrijska ulaganja osiguravajući bespovratna sredstva i zajmove, što omogućuje bržu prilagodbu aktualnim strukturnim promjenama tržišta. U aktualnom kriznom kontekstu potpora Unije trebalo bi pokriti do 60 % izravnih prihvatljivih troškova kako bi se korisnicima omogućilo da što prije provedu djelovanja, smanje rizik za svoja ulaganja i tako ubrzaju dostupnost relevantnih obrambenih proizvoda.
- (20) Dionici u sektoru obrambene industrije suočavaju se sa specifičnim neizravnim troškovima, kao što su oni u vezi sa sigurnošću. Stoga je primjereno omogućiti paušalnu stopu od 7 % ukupnih izravnih prihvatljivih troškova djelovanja.
- (21) Iz Instrumenta bi se trebala pružati financijska potpora, na načine utvrđene Uredbom (EU, Euratom) 2018/1046, za djelovanja koja doprinose pravodobnoj dostupnosti i opskrbi relevantnim obrambenim proizvodima, kao što su aktivnosti industrijske koordinacije i umrežavanja, pristup financiranju za poduzeća uključena u proizvodnju relevantnih obrambenih proizvoda, rezervacija kapaciteta, industrijski proces obnove proizvoda kojima je istekao rok valjanosti, širenje, optimizacija, modernizacija, nadogradnja ili prenamjena postojećih ili uspostava novih proizvodnih kapaciteta u tom području, kao i osposobljavanje osoblja.
- (22) Budući da je cilj Instrumenta povećati konkurentnost i učinkovitost obrambene industrije Unije, za potporu su prihvatljivi samo pravni subjekti, neovisno o tome jesu li u javnom ili privatnom vlasništvu, koji imaju poslovni nastan i izvršne upravljačke strukture u Uniji ili pridruženim zemljama.

⁹ Direktiva (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2017. o suzbijanju prijevара počinjenih protiv financijskih interesa Unije kaznenopravnim sredstvima ([SL L 198, 28.7.2017., str. 29.](#)).

- (23) Pravni subjekti s poslovnim nastanom u Uniji ili u pridruženoj trećoj zemlji koje kontrolira nepridružena treća zemlja ili subjekt iz nepridružene treće zemlje mogu biti prihvatljivi kao primatelji samo ako su ispunjeni strogi uvjeti koji se odnose na sigurnosne i obrambene interese Unije i njezinih država članica, kako je utvrđeno u okviru zajedničke vanjske i sigurnosne politike u skladu s glavom V. Ugovora o Europskoj uniji (UEU), među ostalim u pogledu jačanja EDTIB-a. Sudjelovanje takvih pravnih subjekata ne bi smjelo biti protivno ciljevima Instrumenta. Kontrolu bi u tom kontekstu trebalo shvatiti kao sposobnost izvršavanja odlučujućeg utjecaja na pravni subjekt izravno ili neizravno putem jednog ili više posredničkih pravnih subjekata. Podnositelji zahtjeva trebali bi dostaviti sve relevantne informacije o infrastrukturi, postrojenjima, imovini i sredstvima koje se planira upotrebljavati u djelovanju. U tom bi pogledu u obzir trebalo uzeti i zabrinutost država članica u pogledu sigurnosti opskrbe. S obzirom na hitnost situacije koja proizlazi iz postojeće krize opskrbe streljivom, Instrument bi trebao uzeti u obzir postojeće lance opskrbe.
- (24) Infrastruktura, postrojenja, imovina i sredstva primatelja uključenih u djelovanje koje se podupire iz Instrumenta trebala bi se nalaziti na državnom području države članice ili pridružene zemlje tijekom cijelog trajanja djelovanja, a izvršne upravljačke strukture primatelja uključenih u djelovanje trebale bi se nalaziti u Uniji ili u pridruženoj zemlji. U skladu s time pravni subjekt s poslovnim nastanom u nepridruženoj trećoj zemlji ili pravni subjekt s poslovnim nastanom u Uniji ili u pridruženoj zemlji, ali čije se izvršne upravljačke strukture nalaze u nepridruženoj trećoj zemlji ne bi smio biti prihvatljiv kao primatelj uključen u djelovanje.
- (25) U skladu s člankom 94. Odluke Vijeća 2013/755/EU¹⁰ osobe i subjekti s boravištem odnosno poslovnim nastanom u prekomorskim zemljama i područjima (PZP-ovi) ispunjavaju uvjete za financiranje, podložno pravilima i ciljevima instrumenta i mogućem režimu koji se primjenjuje na državu članicu s kojom su relevantna prekomorska zemlja ili područje povezani.
- (26) Pri ocjenjivanju prijedloga Komisija bi posebnu pozornost trebala obratiti na njihov doprinos postizanju ciljeva Instrumenta. Konkretno, prijedlog bi trebalo ocijeniti u pogledu njegova doprinosa povećanju, proširenju, rezervaciji, modernizaciji proizvodnih kapaciteta te prekvalifikaciji i usavršavanju povezane radne snage. Trebalo bi ih ocijeniti i u pogledu njihova doprinosa skraćivanju rokova isporuke relevantnih obrambenih proizvoda, među ostalim primjenom mehanizama za ponovno određivanje prioriteta, zatim utvrđivanju i uklanjanju uskih grla u njihovim lancima opskrbe, te postizanju otpornosti tih lanaca opskrbe razvojem i operacionalizacijom prekogranične suradnje poduzeća, konkretno i u znatnoj mjeri MSP-ova i poduzeća srednje tržišne kapitalizacije koji posluju u predmetnim lancima opskrbe.
- (27) Pri osmišljavanju, dodjeli i provedbi financijske potpore EU-a Komisija bi trebala posebno nastojati da takve mjere ne utječu negativno na uvjete tržišnog natjecanja na unutarnjem tržištu.
- (28) Nadalje, trenutačna kriza nije samo ukazala na nedostatke u obrambenom industrijskom sektoru EU-a, nego je predstavljala i izazov za funkcioniranje unutarnjeg tržišta obrambenih proizvoda. Trenutačni geopolitički kontekst podrazumijeva znatno povećanje potražnje, što utječe na funkcioniranje unutarnjeg tržišta proizvodnje i prodaje streljiva zemlja-zemlja, topničkog streljiva, projektila i

¹⁰ Odluka Vijeća 2013/755/EU od 25. studenoga 2013. o pridruživanju prekomorskih zemalja i područja Europskoj uniji (Odluka o prekomorskom pridruživanju) (SL L 344, 19.12.2013., str. 1.).

njihovih komponenti u Uniji. Iako su određene države članice poduzele ili će vjerojatno poduzeti mjere za očuvanje vlastitih zaliha u okviru nacionalne sigurnosti, druge imaju poteškoće u pristupu robi potrebnoj za proizvodnju ili nabavu streljiva zemlja-zemlja, topničkog streljiva i projektila. Ponekad poteškoće u pristupu samo jednoj sirovini ili određenoj komponenti narušavaju čitave proizvodne lance. Kako bi se osiguralo funkcioniranje unutarnjeg tržišta, potrebno je donijeti određene mjere koje će na koordiniran način osigurati usklađenost pravila za olakšavanje sigurnosti opskrbe obrambenim proizvodima. Ta bi pravila trebala uključivati mapiranje potreba za robom i uslugama na tom unutarnjem tržištu, mogućnost uspostave prioriternih narudžbi na razini Unije kada najmanje tri države članice odluče ili namjeravaju odlučiti zajednički nabaviti obrambene proizvode, ako je to potrebno za ostvarivanje cilja od općeg interesa sigurnosti Unije i njezinih država članica, te ubrzanje postupaka izdavanja odobrenja za dodjelu bespovratnih sredstava ili olakšavanje postupaka nabave. Te bi se mjere trebale temeljiti na članku 114. UFEU-a.

- (29) Kako bi se poduzele potrebne i odgovarajuće mjere na temelju Uredbom, Komisija bi na temelju suradnje s ESVD-om i EDA-om u kontekstu Radne skupine za zajedničku nabavu u području obrane trebala uspostaviti i voditi mapiranje poduzeća s poslovnim nastanom u Uniji koja posluju u lancima opskrbe relevantnim obrambenim proizvodima. Mapiranje bi posebno trebalo uključivati vrstu i specifikacije njihovih proizvoda, proizvodne kapacitete povezane s time i njihov položaj u lancu opskrbe relevantnim obrambenim proizvodima. Komisija bi u bliskoj suradnji s njima trebala redovito pratiti proizvodni kapacitet i opskrbe lance poduzeća utvrđenih u mapiranju. Programski odbor trebao bi predstaviti rezultate mapiranja i praćenja i raspravljati o njima.
- (30) Na temelju toga Komisija bi trebala sastaviti popis relevantnih obrambenih proizvoda, sirovina ili njihovih sastavnih dijelova koji su pogođeni poremećajima ili mogućim poremećajima u funkcioniranju jedinstvenog tržišta i odgovarajućih lanaca opskrbe i dovode do znatnih nestašica. Komisija bi trebala redovito ažurirati popis obrambenih proizvoda za koje je opskrba kritična kako bi reagirala samo na moguće poremećaje ili uska grla koji utječu na sigurnost opskrbe relevantnim obrambenim proizvodima, kao i sirovinama i njihovim sastavnim dijelovima.
- (31) Komisija bi od gospodarskih subjekata koji rade s tim proizvodima, sirovinama ili njihovim sastavnim dijelovima u dogovoru s državom članicom u kojoj oni imaju poslovni nastan trebala imati mogućnost dobiti informacije koje su joj potrebne da se osigura pravodobna dostupnost obrambenih proizvoda za koje je opskrba kritična. Na temelju tih informacija Komisija bi trebala donijeti odluku o odgovarajućim mjerama u skladu s ovom Uredbom u odnosu na moguće poremećaje ili uska grla koji utječu na sigurnost opskrbe relevantnim obrambenim proizvodima te relevantnim sirovinama i komponentama.
- (32) Takav mehanizam za utvrđivanje, mapiranje i kontinuirano praćenje trebao bi omogućiti analizu proizvodnog kapaciteta u Uniji, ključnih čimbenika koji utječu na sigurnost opskrbe relevantnim obrambenim proizvodima i statusa zaliha u gotovo stvarnom vremenu. On bi Komisiji trebao omogućiti i da osmisli mjere za odgovor na hitne situacije u slučaju stvarnih ili očekivanih nestašica.
- (33) Izbjegavanje nestašica relevantnih obrambenih proizvoda ključno je za očuvanje cilja od općeg interesa sigurnosti Unije i njezinih država članica i opravdava, bude li potrebno, razmjerno zadiranje u temeljna prava poduzeća koja nude obrambene proizvode za koje je opskrba kritična, kao što su sloboda poduzetništva u skladu s

člankom 16. Povelje i pravo na vlasništvo u skladu s člankom 17. Povelje, u skladu s člankom 52. Povelje. Takvo zadiranje moglo bi biti osobito opravdano ako je nekoliko država članica poduzelo posebne napore kako bi konsolidiralo potražnju putem zajedničke nabave, čime se doprinosi daljnjoj integraciji i neometanom funkcioniranju unutarnjeg tržišta za relevantne obrambene proizvode. Na zahtjev najmanje tri države članice koje surađuju u nabavi relevantnih obrambenih proizvoda ili najmanje jedne države članice koja provodi nabavu u svrhu prijenosa nabavljenih relevantnih obrambenih proizvoda u Ukrajinu, koja se suočava s ozbiljnim poteškoćama pri naručivanju ili izvršenju ugovora, Komisija može zahtijevati od poduzeća, uz suglasnost države članice njihova poslovnog nastana, da prihvate i daju prednost narudžbama relevantnih proizvoda za koje je opskrba kritična. Kako bi se očuvala temeljna prava poduzetnika, ti bi se zahtjevi trebali podnositi samo za proizvode koje je Komisija utvrdila u provedbenoj odluci. Osim toga, trebalo bi uspostaviti detaljan postupak kako bi se poduzećima omogućilo izražavanje zabrinutosti u pogledu namjeravanog djelovanja. Konkretno, Komisija bi trebala predmetna poduzeća u dogovoru s državom članicom u kojoj imaju poslovni nastan obavijestiti o svojoj namjeri da od njih zatraži da prihvate i rangiraju prioritetnu narudžbu i dostaviti tim poduzećima sve elemente koji su im potrebni za donošenje informirane odluke o tome mogu li prihvatiti taj zahtjev. Ako ga poduzeća odbiju, Komisija može, u dogovoru s predmetnom državom članicom i uzimajući u obzir prirodu prigovora koje je poduzeće iznijelo, smatrati da sigurnosni razlozi opravdavaju nametanje prioritetne narudžbe provedbenom odlukom. Odluku o prioritetnoj narudžbi trebalo bi donijeti u skladu sa svim primjenjivim pravnim obvezama Unije, uzimajući u obzir okolnosti konkretnog slučaja. Prioritetna narudžba trebala bi biti poštenoj i razumnoj cijeni. Prioritetna narudžba trebala bi imati prednost pred bilo kojom obvezom na činidbu na temelju privatnog ili javnog prava uz uzimanje u obzir legitimnih ciljeva poduzetnika i troškova i truda koji je potrebno uložiti radi bilo kakve promjene u redoslijedu proizvodnje. Poduzetnicima koji ne ispune obvezu u pogledu prioritetnih narudžbi mogu se izreći sankcije.

- (34) Kako bi se očuvala temeljna prava poduzeća, trebalo bi im dati pravo da zatraže oslobađanje od svojih obveza u situacijama u kojima prioritetnu narudžbu nije moguće izvršiti, čak i ako je bila prioritet, bilo zbog nedovoljnih proizvodnih sposobnosti ili kapaciteta ili zato što bi to predstavljalo nerazumno gospodarsko opterećenje i dovelo do posebnih poteškoća za poduzeće.
- (35) Ako u iznimnim okolnostima poduzeće koje posluje u lancu opskrbe relevantnim obrambenim proizvodima u Uniji zaprimi zahtjev treće zemlje za prioritetnu narudžbu, o tom bi zahtjevu trebalo obavijestiti Komisiju.
- (36) S obzirom na važnost sigurnosti opskrbe za obrambene sektore koji obavljaju vitalne funkcije za sigurnost građana Unije, poštovanje obveze u pogledu ispunjavanja prioritetnih narudžbi ne bi trebalo podrazumijevati odgovornost za štetu prema trećim osobama zbog bilo kakvog kršenja ugovornih obveza koje može proizići iz nužnih privremenih promjena operativnih procesa dotičnog proizvođača, u mjeri u kojoj je kršenje ugovornih obveza bilo nužno radi poštovanja obveze davanja prednosti prioritetnim narudžbama. Poduzetnici koji su potencijalno obuhvaćeni područjem primjene prioritetnih narudžbi trebali bi navesti tu mogućnost u uvjetima svojih poslovnih ugovora. Ne dovodeći u pitanje primjenjivost drugih odredaba, to

oslobođenje od odgovornosti ne utječe na odgovornost za neispravne proizvode, kako je propisana Direktivom Vijeća 85/374/EEZ¹¹.

- (37) Obveza davanja prednosti proizvodnji određenih proizvoda ne bi smjela nerazmjerno utjecati na slobodu poduzetništva i ugovornu slobodu utvrđene u članku 16. Povelje Europske unije o temeljnim pravima („Povelja”) ni na pravo na vlasništvo utvrđeno u članku 17. Povelje. U skladu s člankom 52. stavkom 1. Povelje svako ograničenje tih prava mora biti predviđeno zakonom, poštovati bit tih prava i sloboda i biti podložno načelu proporcionalnosti.
- (38) S obzirom na važnost osiguravanja sigurnosti opskrbe relevantnim obrambenim proizvodima, države članice trebale bi se pobrinuti da se administrativni zahtjevi u odnosu na planiranje, izgradnju i rad proizvodnih postrojenja, prijenos ulaznih materijala unutar EU-a i kvalifikaciju i certifikaciju relevantnih konačnih proizvoda obrađuju na učinkovit i pravodoban način.
- (39) Kako bi se ostvario opći cilj javne politike u pogledu sigurnosti, potrebno je što prije podići proizvodna postrojenja povezana s proizvodnjom relevantnih obrambenih proizvoda, pri čemu administrativno opterećenje treba svesti na najmanju moguću mjeru. U tu bi svrhu države članice trebale što brže obrađivati zahtjeve povezane s planiranjem, izgradnjom i radom integriranih postrojenja koja proizvode relevantne obrambene proizvode. Trebalo bi im dati prednost pri uravnoteženju pravnih interesa u konkretnom slučaju.
- (40) S obzirom na cilj ove Uredbe te izvanredne situacije i iznimne okolnosti njezina donošenja, države članice trebale bi razmotriti primjenu izuzeća povezanih s obranom u skladu s nacionalnim pravom i primjenjivim pravom Unije, na pojedinačnoj osnovi, ako smatraju da bi takva primjena imala negativan učinak na te svrhe. To se posebno može odnositi na pravo Unije koje se odnosi na pitanja okoliša, zdravlja i sigurnosti¹², što je neophodno za poboljšanje zaštite zdravlja ljudi i okoliša te za postizanje održivog i sigurnog razvoja. Međutim, provedba može stvoriti i regulatorne prepreke koje otežavaju potencijal obrambene industrije Unije za povećanje proizvodnje i isporuka relevantnih obrambenih proizvoda. Zajednička je odgovornost Europske unije i njezinih država članica da hitno razmotre sve mjere koje može poduzeti kako bi ublažile moguće prepreke. Nijedno takvo djelovanje, bilo na razini Unije, na regionalnoj ili nacionalnoj razini, ne bi smjelo ugrožavati okoliš, zdravlje i sigurnost.
- (41) Kako bi se optimizirala iskorištenost postojećih lanaca opskrbe, čime bi se osigurao kontinuitet proizvodnje relevantnih obrambenih proizvoda, države članice trebale bi razmotriti mogućnost primjene ili poticanja predmetnih poduzeća na primjenu odstupanja predviđenih Direktivom 2003/88/EZ Europskog parlamenta i Vijeća¹³. Ako je za primjenu takvih odstupanja potrebno prethodno odobrenje nacionalnih tijela, zahtjevi bi se trebali obrađivati na učinkovit i pravodoban način.

¹¹ Direktiva Vijeća 85/374/EEZ od 25. srpnja 1985. o usklađivanju zakona i drugih propisa država članica u vezi s odgovornošću za neispravne proizvode (SL L 210, 7.8.1985., str. 29.).

¹² Na primjer, Uredba REACH, Uredba CLP, „Seveso” direktiva, Direktiva RoHS, Uredba o postojanim organskim onečišćujućim tvarima, Uredba o biocidnim proizvodima, Uredba o ozonu i Uredba o fluoriranim stakleničkim plinovima.

¹³ Direktiva 2003/88/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 4. studenoga 2003. o određenim vidovima organizacije radnog vremena (SL L 299, 18.11.2003., str. 9.).

- (42) Cilj Direktive 2009/81/EZ Europskog parlamenta i Vijeća¹⁴ je usklađivanje postupaka nabave za dodjelu ugovora o javnoj nabavi u području obrane i sigurnosti, čime se omogućuje ispunjavanje sigurnosnih zahtjeva država članica i obveza koje proizlaze iz Ugovora. Tom se direktivom konkretno predviđaju posebne odredbe kojima se uređuju hitne situacije koje proizlaze iz krize, posebno skraćena razdoblja za zaprimanje ponuda i mogućnost primjene pregovaračkog postupka bez prethodne obavijesti o nadmetanju. Međutim, iznimna hitnost uzrokovana trenutačnom krizom opskrbe streljivom može biti nespojiva čak i s tim odredbama u slučajevima kada više od dvije države članice namjeravaju sudjelovati u zajedničkoj nabavi. U nekim je slučajevima jedino rješenje za sigurnosne interese tih država članica otvaranje postojećeg okvirnog sporazuma javnim i drugim naručiteljima država članica koji izvorno nisu bili njegove stranke, iako ta mogućnost nije bila predviđena prvotnim okvirnim sporazumom.
- (43) U skladu sa sudskom praksom Suda Europske unije, izmjene ugovora strogo su ograničene na ono što je u danim okolnostima apsolutno nužno, pri čemu se u najvećoj mogućoj mjeri poštuju načela nediskriminacije, transparentnosti i proporcionalnosti. U tom bi pogledu trebalo biti moguće odstupiti od Direktive 2009/81/EZ povećanjem količina predviđenih okvirnim sporazumom, a istodobno ga otvoriti javnim i drugim naručiteljima iz drugih država članica. Ti javni i drugi naručitelji trebali bi imati iste uvjete kao i izvorni javni naručitelj koji je sklopio izvorni okvirni sporazum za te dodatne količine. U takvim slučajevima javni naručitelj također bi trebao dopustiti svakom gospodarskom subjektu koji ispunjava uvjete iz izvornog okvirnog sporazuma da postane ugovaratelj na temelju tog okvirnog sporazuma. Osim toga, trebalo bi poduzeti odgovarajuće mjere za transparentnost kako bi se osigurala obaviještenost svih potencijalno zainteresiranih strana. Kako bi se ograničili učinci tih izmjena na uredno funkcioniranje unutarnjeg tržišta i spriječilo nerazmjerno narušavanje tržišnog natjecanja, izmjene okvirnih sporazuma smjele bi se sklapati samo do 30. lipnja 2025.
- (44) Cilj Direktive 2009/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća¹⁵ je pojednostavnjenje uvjeta za transfer obrambenih proizvoda unutar EU-a, posebno putem općih dozvola za transfer koje se temelje na naknadnoj provjeri, obuhvaćaju unaprijed određeni asortiman proizvoda za određene primatelje ili određene svrhe i za koje nije potreban prethodni zahtjev. Međutim, nijedna od obveznih općih dozvola za transfer predviđenih člankom 4. stavkom 1. Direktive 2009/43/EZ ni preporuka Komisije o usklađivanju područja primjene i uvjeta za te dozvole nisu dovoljne kako bi se izvršili transferi potrebni za proizvodnju relevantnih obrambenih proizvoda.
- (45) U trenutačnom kontekstu zbog kojeg je potrebno skratiti rok isporuke u svim predmetnim lancima opskrbe i vrijednosti, čini se da je transfer relevantnih obrambenih proizvoda potrebno izuzeti od obveze prethodnog odobrenja unutar Unije. Ova Uredba ne utječe na diskrecijsko pravo država članica u vezi s izvoznom politikom za proizvode koji su povezani s obranom.
- (46) Kako bi bio konkurentan, inovativan, otporan i sposoban za povećanje svojih proizvodnih kapaciteta, EDTIB mora imati pristup i javnom i privatnom financiranju.

¹⁴ Direktiva 2009/81/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o usklađivanju postupaka nabave za određene ugovore o radovima, ugovore o nabavi robe i ugovore o uslugama koje sklapaju javni naručitelji ili naručitelji u području obrane i sigurnosti te izmjeni direktiva 2004/17/EZ i 2004/18/EZ (SL L 216, 20.8.2009., str. 76.–136.).

¹⁵ Direktiva 2009/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 6. svibnja 2009. o pojednostavnjivanju uvjeta za transfer obrambenih proizvoda unutar Zajednice (SL L 146, 10.6.2009., str. 1.–36.).

Kako je predviđeno u dokumentu „Doprinos Komisije europskoj obrani” od 15. veljače 2022., inicijative Unije za održivo financiranje u skladu su s nastojanjima Unije da se europskoj obrambenoj industriji olakša dostatan pristup financiranju i ulaganjima. U tom kontekstu okvir EU-a za održivo financiranje nije prepreka za ulaganja u aktivnosti povezane s obranom. Obrambena industrija Unije ključan je doprinos otpornosti i sigurnosti Unije, a time i miru i socijalnoj održivosti. U inicijativama Unije o politikama održivog financiranja kontroverzno oružje koje podliježe međunarodnim konvencijama kojima se zabranjuje njegov razvoj, proizvodnja, stvaranje zaliha, uporaba, prijenos i isporuka, a koje su potpisale države članice Unije, smatra se nespojivim s društvenom održivošću. Sektor podliježe strogom regulatornom nadzoru koji države članice provode u pogledu prijenosa i izvoza robe s vojnom namjenom i robe s dvojnog namjenom. U tom bi pogledu predanost nacionalnih i europskih financijskih aktera, kao što su nacionalne razvojne banke i institucije, pružanju potpore europskoj obrambenoj industriji poslala snažnu poruku privatnom sektoru. Uz potpuno provođenje drugih ciljeva financiranja gospodarskog razvoja i javnih politika, uključujući dvostruku tranziciju, i u skladu s člankom 309. UFEU-a i njezinim statutom, Europska investicijska banka (EIB) trebala bi povećati svoju potporu europskoj obrambenoj industriji i zajedničkoj nabavi povrhu svoje trenutačne potpore za proizvode s dvojnog namjenom, ako bi takva ulaganja jasno služila za provedbu prioriteta Strateškog kompasa.

- (47) Poduzeća u lancu vrijednosti relevantnih obrambenih proizvoda trebala bi imati pristup financiranju zaduživanjem kako bi ubrzala ulaganja potrebna za povećanje proizvodnih kapaciteta. Instrumenta bit trebao olakšavati pristup financiranju za poduzeća Unije koja posluju u sektoru streljiva i projektila. Uredba bi trebala posebno osigurati da se tim pravnim subjektima odobre jednaki uvjeti koji se nude drugim pravnim subjektima, pri čemu se preuzimaju svi dodatni troškovi koji nastanu konkretno za obrambeni sektor.
- (48) Komisija bi trebala uspostaviti namjenski instrument u okviru aktivnosti za olakšavanje ulaganja koje se zajednički opisuju kao „Fond za povećanje proizvodnje”. Fond za povećanje proizvodnje može se provoditi u okviru izravnog ili neizravnog upravljanja. Komisija bi u tom pogledu trebala proučiti koji je najprikladniji način za iskorištavanje proračuna EU-a kako bi se potaknula javna i privatna ulaganja za potporu traženom ubrzavanju, primjerice iskorištavanjem mogućnosti mehanizma mješovitog financiranja u okviru fonda InvestEU uspostavljenog Uredbom (EU) 2021/523 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁶, u bliskoj suradnji sa svojim partnerima u provedbi. Aktivnosti Fonda za povećanje proizvodnje trebale bi podupirati povećanje kapaciteta za proizvodnju streljiva i projektila pružanjem mogućnosti za veću dostupnost sredstava poduzećima u cijelom lancu vrijednosti.
- (49) Kako bi se osigurali ujednačeni uvjeti za provedbu ove Uredbe, Komisiji bi trebalo dodijeliti provedbene ovlasti za donošenje programa rada i popisa obrambenih proizvoda za koje je opskrba kritična, izdavanje obveza poduzećima na koja se odnosi zahtjev za prioritetne narudžbe da prihvate ili izvrše te narudžbe po pravednoj i razumnoj cijeni i utvrđivanje praktičnih i operativnih aranžmana za funkcioniranje prioritetnih narudžbi. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU)

¹⁶ Uredba (EU) 2021/523 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. ožujka 2021. o uspostavi programa InvestEU i izmjeni Uredbe (EU) 2015/1017 (SL L 107, 26.3.2021., str. 30.–89.).

br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁷. Komisija bi u valjano opravdanim slučajevima odmah trebala donositi provedbene akte za donošenje popisa obrambenih proizvoda za koje je opskrba kritična, izdavanje obveza poduzećima na koja se odnosi zahtjev za prioritetne narudžbe da prihvate ili izvrše te narudžbe po pravednoj i razumnoj cijeni i utvrđivanje praktičnih i operativnih aranžmana za funkcioniranje prioritetnih narudžbi kad to nalažu razlozi hitnosti.

- (50) S obzirom na to da cilj ove Uredbe, pružiti odgovor na posljedice sigurnosne krize, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se zbog opsega i učinaka predloženog djelovanja on na bolji način može ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji (UEU). U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tog cilja.
- (51) Ova bi se Uredba trebala primjenjivati ne dovodeći u pitanje pravila Unije o tržišnom natjecanju, posebno članke 101. do 109. UFEU-a i uredbe kojima se oni provode.
- (52) Treba podsjetiti da se u skladu s člankom 41. stavkom 2. UEU-a za operativne izdatke koji proizlaze iz glave V. poglavlja 2. tereti proračun Unije, osim onih izdataka koji nastanu pri operacijama koje imaju implikacije u području vojske ili obrane.
- (53) S obzirom na hitnost odgovora na sigurnosnu krizu smatra se primjerenim predvidjeti iznimku od roka od osam tjedana iz članka 4. Protokola br. 1 o ulozi nacionalnih parlamenata u Europskoj uniji, priloženog UEU-u, Ugovoru o funkcioniranju Europske unije i Ugovoru o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju. S obzirom na neposrednu opasnost za sigurnost opskrbe koju je uzrokovao agresivni rat Rusije protiv Ukrajine, ova bi Uredba trebala stupiti na snagu sljedećeg dana od dana objave u *Službenom listu*.
- (54) Na temelju stavaka 22. i 23. Međuinstitucijskog sporazuma o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.¹⁸ trebalo bi provesti evaluaciju Uredbe na temelju informacija prikupljenih u skladu sa specifičnim zahtjevima u pogledu praćenja, izbjegavajući pritom administrativno opterećenje, osobito za države članice, i prekomjerne propise. Prema potrebi ti bi zahtjevi trebali uključivati mjerljive pokazatelje kao temelj za evaluaciju učinaka Uredbe u praksi. Komisija bi trebala provesti evaluaciju najkasnije do 30. lipnja 2024., među ostalim s ciljem podnošenja prijedloga za sve odgovarajuće izmjene ove Uredbe.

DONIJELI SU OVU UREDBU:

POGLAVLJE I.

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Predmet

Ovom se Uredbom utvrđuje niz mjera i proračun za hitno jačanje reaktivnosti i sposobnosti europske obrambene tehnološke i industrijske baze (EDTIB) da osigura pravodobnu

¹⁷ Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

¹⁸ SL L 123, 12.5.2016., str. 1.–14.

dostupnost i opskrbu streljivom zemlja-zemlja i topničkim streljivom, kao i projektilima („relevantni obrambeni proizvodi”), konkretno sljedećim:

- (a) instrumentom iz kojeg se financijski podupire jačanje industrije za proizvodnju relevantnih obrambenih proizvoda u Uniji, među ostalim opskrbom njihovim komponentama („Instrument”);
- (b) identifikacijom, mapiranjem i stalnim praćenjem dostupnosti relevantnih obrambenih proizvoda, njihovih sastavnih dijelova i odgovarajućih ulaznih materijala (sirovina);
- (c) uspostavom mehanizama, načela i privremenih pravila kako bi se osigurala pravodobna i trajna dostupnost relevantnih obrambenih proizvoda njihovim stjecateljima u Uniji.

Na temelju evaluacije rezultata ostvarenih provedbom ove Uredbe do sredine 2024. provedene u skladu s člankom 29. u nastavku, posebno u pogledu razvoja sigurnosnog konteksta, razmotrit će se mogućnost proširenja primjenjivosti skupa mjera i dodjele odgovarajućeg dodatnog proračuna.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe, primjenjuju se sljedeće definicije:

- (1) „sirovine” znači materijali potrebni za proizvodnju odgovarajućih obrambenih proizvoda;
- (2) „usko grlo” znači točka zagušenja u proizvodnom sustavu koja zaustavlja ili znatno usporava proizvodnju;
- (3) „primatelj” znači subjekt s kojim je potpisan sporazum o dodjeli financijskih sredstava ili sporazum o financiranju ili kojem je priopćena odluka o dodjeli financijskih sredstava ili odluka o financiranju;
- (4) „podnositelj zahtjeva” znači fizička osoba ili subjekt s pravnom osobnošću ili bez nje koji je podnio zahtjev u postupku dodjele bespovratnih sredstava;
- (5) „kontrola” znači sposobnost izvršavanja odlučujućeg utjecaja na pravni subjekt izravno ili neizravno putem jednog ili više posredničkih pravnih subjekata;
- (6) „izvršna upravljačka struktura” znači tijelo pravnog subjekta koje je imenovano u skladu s nacionalnim pravom i, ako je to primjenjivo, koje je odgovorno glavnom izvršnom direktoru, a koje je ovlašteno za utvrđivanje strategije, ciljeva i općeg usmjerenja pravnog subjekta te koje nadzire i prati odlučivanje uprave;
- (7) „subjekt” znači pravna osoba osnovana i priznata kao takva u skladu s pravom Unije, nacionalnim pravom ili međunarodnim pravom, koja ima pravnu osobnost i sposobnost da djeluje u vlastito ime, izvršava prava i podliježe obvezama, ili subjekt koji nema pravnu osobnost kako je navedeno u članku 197. stavku 2. točki (c) Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046;
- (8) „klasificirani podaci” znači podaci ili materijali u bilo kojem obliku čijim bi se neovlaštenim otkrivanjem moglo u različitoj mjeri naštetiti interesima Unije ili interesima jedne ili više država članica te koji nose oznaku stupnja tajnosti EU-a ili odgovarajuću oznaku stupnja tajnosti, kako je utvrđeno u Sporazumu između država članica Europske unije, koje su se sastale u okviru Vijeća, o zaštiti klasificiranih podataka koji se razmjenjuju u interesu Europske unije;

- (9) „osjetljivi podaci” znači informacije i podaci koje se mora zaštititi od neovlaštenog pristupa ili otkrivanja zbog obveza utvrđenih u pravu Unije ili nacionalnom pravu ili kako bi se zaštitila privatnost ili sigurnost fizičke ili pravne osobe;
- (10) „subjekt iz nepridružene treće zemlje” znači pravni subjekt koji ima poslovni nastan u nepridruženoj trećoj zemlji ili, ako ima poslovni nastan u Uniji ili u pridruženoj zemlji, pravni subjekt čije se izvršne upravljačke strukture nalaze u nepridruženoj trećoj zemlji;
- (11) „vrijeme potrebno za proizvodnju” znači razdoblje od izdavanja narudžbenice do proizvođačeva ispunjavanja narudžbe;
- (12) „relevantni obrambeni proizvodi” znači streljivo zemlja-zemlja, topničko streljivo te projektili;
- (13) „obrambeni proizvodi za koje je opskrba kritična” znači relevantni obrambeni proizvodi ili njihovi ključni sastavni dijelovi ili sirovine za koje je utvrđeno da na njih jako utječu poremećaji ili mogući poremećaji u funkcioniranju jedinstvenog tržišta i njegovih lanaca opskrbe, što dovodi do stvarnih ili mogućih znatnih nestašica;
- (14) „operacija mješovitog financiranja” znači djelovanje koje se podupire iz proračuna Unije, među ostalim i u okviru mehanizma ili platforme mješovitog financiranja kako su definirani u članku 2. točki 6. Financijske uredbe, u kojem se kombiniraju bespovratni oblici potpore ili financijski instrumenti iz proračuna Unije i povratni oblici potpore razvojnih ili drugih javnih financijskih institucija te komercijalnih financijskih institucija i ulagatelja;
- (15) „pečat izvrsnosti” znači oznaka kvalitete koja pokazuje da je prijedlog podnesen na poziv na podnošenje prijedlogâ u okviru Instrumenta premašio sve pragove evaluacije utvrđene u programu rada, ali nije mogao biti financiran zbog nedostatka sredstava dostupnih za taj poziv na podnošenje prijedlogâ u programu rada, no mogao bi primiti potporu iz drugih Unijinih ili nacionalnih izvora financiranja.

Članak 3.

Treće zemlje pridružene instrumentu

Instrument je otvoren za sudjelovanje članica Europskog udruženja slobodne trgovine koje su članice Europskoga gospodarskog prostora (pridružene zemlje), u skladu s uvjetima utvrđenima u Sporazumu o Europskom gospodarskom prostoru.

POGLAVLJE II. INSTRUMENT

Članak 4.

Ciljevi instrumenta

1. Cilj je Instrumenta poticati učinkovitost i konkurentnost europske obrambene tehnološke i industrijske baze (EDTIB) radi potpore povećanju proizvodnih kapaciteta i pravodobnoj isporuci relevantnih obrambenih proizvoda jačanjem industrije.

2. Jačanje industrije posebno se sastoji od pokretanja i ubrzavanja prilagodbe industrije brzim strukturnim promjenama nametnutima krizom opskrbe koja utječe na relevantne obrambene proizvode. To bi trebalo uključivati poboljšanje i ubrzanje sposobnosti prilagodbe lanaca opskrbe relevantnim obrambenim proizvodima, stvaranje proizvodnih kapaciteta ili njihovo povećanje te skraćivanje vremena potrebnog za proizvodnju relevantnih obrambenih proizvoda u cijeloj Uniji, posebno zahvaljujući intenziviranju i proširenju prekogranične suradnje među relevantnim pravnim subjektima.

Članak 5.

Proračun

1. Financijska omotnica za provedbu instrumenta za razdoblje od njegova stupanja na snagu do 30. lipnja 2025. iznosi 500 milijuna EUR po tekućim cijenama.
2. U okviru financijske omotnice definirane u stavku 1. ovog članka, do 50 milijuna EUR može se upotrijebiti kao operacija mješovitog financiranja u okviru „Fonda za povećanje proizvodnje” definiranog u članku 21.
3. Sredstva dodijeljena državama članicama u okviru podijeljenog upravljanja mogu se na njihov zahtjev prenijeti u Instrument, podložno uvjetima utvrđenima u relevantnim odredbama Uredbe (EU) 2021/1060 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁹. Komisija ta sredstva izvršava izravno u skladu s člankom 62. stavkom 1. prvim podstavkom točke (a) Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća²⁰. Ta se sredstva upotrebljavaju u korist dotične države članice.

Ako Komisija nije preuzela pravnu obvezu u okviru izravnog ili neizravnog upravljanja za sredstva prenesena u skladu s ovim stavkom, odgovarajuća sredstva za koja nisu preuzete obveze mogu se prenijeti natrag u fond iz kojeg su prvotno bila prenesena i dodijeliti za jedan ili više programa u skladu s uvjetima utvrđenima u relevantnim odredbama Uredbe (EU) 2021/1060.
4. Iznos naveden u stavku 1. može se upotrijebiti i za tehničku i administrativnu pomoć za provedbu instrumenta, kao što su aktivnosti pripreme, praćenja, kontrole, revizije i evaluacije koje uključuju korporativne informacijske sustave.
5. Proračunske obveze za aktivnosti koje traju dulje od jedne financijske godine mogu se rasporediti na godišnje obroke tijekom nekoliko godina.
6. Proračun Instrumenta može se povećati ako je to potrebno zbog situacije ili ako se Uredba produlji, u skladu s posljednjim stavkom članka 1.

¹⁹ Uredba (EU) 2021/1060 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o utvrđivanju zajedničkih odredaba o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu plus, Kohezijskom fondu, Fondu za pravednu tranziciju i Europskom fondu za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu i financijskih pravila za njih i za Fond za azil, migracije i integraciju, Fond za unutarnju sigurnost i Instrument za financijsku potporu u području upravljanja granicama i vizne politike (SL L 231, 30.6.2021., str. 159.–706.).

²⁰ Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 (SL L 193, 30.7.2018., str. 1.–222.).

Članak 6.

Kumulativno i alternativno financiranje

1. Instrument se provodi u sinergiji s drugim programima Unije. Za djelovanje za koje je primljen doprinos iz drugog programa Unije može se primiti doprinos i na temelju Instrumenta, pod uvjetom da se doprinosima ne pokrivaju isti troškovi. Na odgovarajući doprinos djelovanju primjenjuju se pravila relevantnog programa Unije. Kumulativno financiranje ne smije premašiti ukupne prihvatljive troškove djelovanja. Potpora iz različitih programa Unije može se izračunati razmjerno u skladu s dokumentima u kojima su utvrđeni uvjeti za potporu.
2. Kako bi im bio dodijeljen „pečat izvrsnosti” u okviru Instrumenta, djelovanja moraju ispunjavati sve sljedeće uvjete:
 - (a) ocijenjena su u pozivu na podnošenje prijedlogâ u okviru Instrumenta;
 - (b) u skladu su s minimalnim zahtjevima u pogledu kvalitete iz tog poziva na podnošenje prijedlogâ;
 - (c) nisu financirana u okviru tog poziva na podnošenje prijedlogâ zbog proračunskih ograničenja.
3. Pri predlaganju izmijenjenih ili novih planova za oporavak i otpornost, u skladu s Uredbom (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća, države članice mogu uključiti mjere kojima se pridonosi i ciljevima ovog Instrumenta, posebno mjere povezane s prijedlozima podnesenima na poziv na podnošenje prijedloga u okviru Instrumenta kojima je dodijeljen pečat izvrsnosti.
4. Članak 8. stavak 5. analogno se primjenjuje na djelovanja koja se financiraju u skladu s ovim člankom.

Članak 7.

Oblici financiranja sredstvima Unije

1. Instrument se provodi pod izravnim upravljanjem, dok je upravljanje Fondom za povećanje proizvodnje iz članka 21. neizravno s tijelima iz članka 62. stavka 1. točke (c) Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046. Iz Instrumenta se može omogućiti financiranje u bilo kojem obliku navedenom u Financijskoj uredbi, uključujući financiranje u obliku financijskih instrumenata u okviru operacija mješovitog financiranja. Operacije mješovitog financiranja provode se u skladu s glavom X. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046, Uredbom (EU) 2021/523 i člankom 21. ove Uredbe.
2. Odstupajući od članka 193. stavka 2. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046, financijski doprinosi mogu, ako je to relevantno i potrebno za provedbu djelovanja, obuhvaćati djelovanja započeta prije datuma podnošenja prijedloga za ta djelovanja, pod uvjetom da ta djelovanja nisu započela prije 20. ožujka 2023.

Članak 8.

Prihvatljiva djelovanja

1. Za financiranje su prihvatljiva samo djelovanja kojima se provode ciljevi utvrđeni u članku 4.
2. Iz Instrumenta se pruža financijska potpora za djelovanja kojima se uklanjaju utvrđena uska grla u proizvodnim kapacitetima i lancima opskrbe u cilju

osiguravanja i ubrzavanja proizvodnje kako bi se osigurala uspješna opskrba i pravodobna dostupnost relevantnih obrambenih proizvoda.

3. Prihvatljiva djelovanja odnose se na jednu ili više sljedećih aktivnosti i moraju biti povezana isključivo s proizvodnim kapacitetima za relevantne obrambene proizvode, uključujući njihove komponente i sirovine za njih, u mjeri u kojoj su namijenjeni ili se u cijelosti upotrebljavaju za proizvodnju relevantnih obrambenih proizvoda:

- (a) optimizacija, širenje, modernizacija, nadogradnja ili prenamjena postojećih ili uspostava novih proizvodnih kapaciteta povezanih s relevantnim obrambenim proizvodima ili sirovinama za njih ili njihovim komponentama, u mjeri u kojoj se potonji upotrebljavaju kao izravan ulazni materijal za proizvodnju relevantnih obrambenih proizvoda, posebno s ciljem povećanja proizvodnog kapaciteta ili skraćivanja vremena potrebnog za proizvodnju, među ostalim na temelju nabave ili stjecanja potrebnih alatnih strojeva i svih drugih potrebnih ulaznih elemenata;
- (b) uspostava prekograničnih industrijskih partnerstava, među ostalim putem javno-privatnih partnerstava ili drugih oblika industrijske suradnje, u okviru zajedničkih industrijskih napora, uključujući aktivnosti čiji je cilj koordinacija nabave ili rezerviranje sirovina i komponenti u mjeri u kojoj se potonji upotrebljavaju kao izravni ulazni materijal za proizvodnju relevantnih obrambenih proizvoda, kao i proizvodnih kapaciteta te za koordinaciju planova proizvodnje;
- (c) izgradnja i stavljanje na raspolaganje rezervnih proizvodnih kapaciteta za proizvodnju relevantnih obrambenih proizvoda, sirovina i komponenti za te proizvode, u mjeri u kojoj se potonji upotrebljavaju kao izravni ulazni materijal za proizvodnju relevantnih obrambenih proizvoda, u skladu s naručenim ili planiranim količinama proizvodnje;
- (d) ispitivanje i, prema potrebi, obnavljanje certificiranja, prema potrebi, relevantnih obrambenih proizvoda kako bi ih se moderniziralo i učinilo upotrebljivima za krajnje korisnike;
- (e) osposobljavanje, prekvalifikacija ili usavršavanje osoblja u vezi s aktivnostima iz točaka od (a) do (d) ovog članka;
- (f) poboljšavanje pristupa financiranju za relevantne gospodarske subjekte koji se bave proizvodnjom ili stavljanjem na raspolaganje relevantnih obrambenih proizvoda, i to kompenzacijom svih dodatnih troškova koji konkretno proizlaze iz sektora obrambene industrije, za ulaganja povezana s aktivnostima opisanima u točkama od (a) do (e) ovog članka.

4. Za financiranje u okviru Instrumenta nisu prihvatljiva sljedeća djelovanja:

- (a) djelovanja povezana s proizvodnjom robe ili pružanjem usluga zabranjenih primjenjivim međunarodnim pravom;
- (b) djelovanja povezana s proizvodnjom smrtonosnog autonomnog oružja bez mogućnosti značajne ljudske kontrole nad odlukama o odabiru i upotrebi u napadima na ljude;
- (c) djelovanja ili njihovi dijelovi koji se već u potpunosti financiraju iz drugih javnih ili privatnih izvora;

- (d) djelovanja koja podrazumijevaju izdatke koji proizlaze iz operacija koje imaju implikacije u području vojske ili obrane.
5. Komisija pri sklapanju sporazuma s pojedinačnim korisnicima osigurava da se iz Instrumenta financiraju samo aktivnosti od kojih korist isključivo imaju proizvodni kapaciteti za relevantne obrambene proizvode ili njihove komponente i sirovine za njih, u mjeri u kojoj su namijenjeni ili se u cijelosti upotrebljavaju za proizvodnju relevantnih obrambenih proizvoda.

Članak 9.

Stopa financiranja

1. Instrumentom se može financirati do 40 % prihvatljivih troškova prihvatljivog djelovanja.
 2. Odstupajući od stavka 1., djelovanje je prihvatljivo za povećanu stopu financiranja od 10 dodatnih postotnih bodova za svaki od sljedećih kriterija:
 - (a) ako podnositelji zahtjeva dokažu doprinos stvaranju nove prekogranične suradnje među pravnim subjektima s poslovnim nastanom u državama članicama ili pridruženim zemljama, kako je opisano u članku 10. stavku 4.;
 - (b) ako se podnositelji zahtjeva obvežu da će dati prednost tijekom trajanja djelovanja narudžbama koje proizlaze iz zajedničke nabave relevantnih obrambenih proizvoda koju provode najmanje tri države članice ili pridružene zemlje ili nabave relevantnih obrambenih proizvoda iz najmanje jedne države članice u svrhu transfera kupljenih relevantnih obrambenih proizvoda u Ukrajinu. Ta se obveza primjenjuje na svaku nabavu bilo kojeg proizvoda koja izravno ili neizravno ima korist od potpore u okviru ovog Instrumenta.
- Odstupajući od toga, potpora iz Instrumenta može pokriti do 100 % prihvatljivih troškova aktivnosti iz članka 8. stavka 3. točke (f).
3. Primatelji dokazuju da se troškovi djelovanja koji nisu pokriveni potporom Unije trebaju pokriti drugim sredstvima financiranja.

Članak 10.

Prihvatljivi subjekti

1. Primatelji uključeni u djelovanje su pravni subjekti, u javnom ili privatnom vlasništvu, s poslovnim nastanom u Uniji ili u pridruženoj zemlji.
2. Infrastruktura, postrojenja, imovina i sredstva primatelja uključenih u djelovanje koji se upotrebljavaju za potrebe djelovanja koje se podupire iz Instrumenta moraju se tijekom cijelog trajanja djelovanja nalaziti na državnom području države članice ili pridružene zemlje, a njihove izvršne upravljačke strukture moraju imati poslovni nastan u Uniji ili u pridruženoj zemlji.
3. Poduzeće s poslovnim nastanom u Uniji ili u pridruženoj zemlji koje kontrolira nepridružena treća zemlja ili subjekt iz nepridružene treće zemlje prihvatljivo je biti primatelj uključen u djelovanje koje se podupire Instrumentom samo ako se jamstvima koja je odobrila država članica ili pridružena zemlja u kojoj poduzeće ima poslovni nastan, a koja je stavila na raspolaganje Komisiji u skladu sa svojim nacionalnim postupcima, osigurava da sudjelovanje u djelovanju takvog poduzeća ne bi bilo u suprotnosti sa sigurnosnim i obrambenim interesima Unije i njezinih država

članica kako su utvrđeni u okviru ZVSP-a na temelju glave V. UEU-a ili s ciljevima utvrđenima u članku 4. ove Uredbe. Jamstvima se posebno mora potvrditi da su, za potrebe djelovanja, uspostavljene mjere kako bi se osiguralo:

- (a) da primatelj može provesti djelovanje i ostvariti rezultate bez ikakvih ograničenja u vezi sa svojom infrastrukturom, postrojenjima, imovinom, resursima, intelektualnim vlasništvom ili znanjem i iskustvom potrebnima za svrhe djelovanja, ili ograničenja koja bi narušila njegove sposobnosti i standarde potrebne za provedbu djelovanja;
 - (b) da proizvodi koje proizvode poduzeća koja su ostvarila korist od financijske potpore iz Instrumenta ne podliježu ograničenju nepridružene treće zemlje ili subjekta iz nepridružene treće zemlje; i
 - (c) da je nepridruženoj trećoj zemlji ili subjektu iz nepridružene treće zemlje zapriječen pristup osjetljivim ili klasificiranim podacima povezanim s djelovanjem te da zaposlenici ili druge osobe uključene u djelovanje imaju nacionalno uvjerenje o sigurnosnoj provjeri koje je izdala država članica ili pridružena zemlja, prema potrebi.
4. Ako država članica ili pridružena zemlja u kojoj poduzeće ima poslovni nastan to smatra primjerenim, mogu se dati dodatna jamstva.
5. Komisija obavješćuje odbor iz članka 22. o svakom poduzeću za koje se smatra da je prihvatljivo u skladu sa stavkom 3.

Članak 11.

Kriteriji za dodjelu

Svaki se prijedlog procjenjuje na temelju jednog ili više sljedećih kriterija kojima se mjeri doprinos relevantnih djelovanja jačanju industrije, pri čemu se nastoji potaknuti učinkovitost i opća konkurentnost EDTIB-a u pogledu relevantnih obrambenih proizvoda:

- (1) Povećavanje proizvodnog kapaciteta u Uniji: doprinos djelovanja, u vezi relevantnog obrambenog proizvoda, proširenju, povećanju ili rezerviranju proizvodnih kapaciteta, njihovoj modernizaciji ili prekvalifikaciji i usavršavanju povezane radne snage;
- (2) Smanjenje vremena potrebnog za isporuku: doprinos djelovanja pravovremenom zadovoljavanju potražnje, izraženo kroz nabavu u smislu smanjenog vremena potrebnog za isporuku, uključujući putem mehanizama za promjenu prioriteta narudžbi;
- (3) Uklanjanje uskih grla u nabavi i proizvodnji: doprinos djelovanja brzom utvrđivanju i brzom i trajnom uklanjanju bilo kakvih uskih grla u nabavi (sirovina i ulaznih materijala) ili proizvodnji (mogućnost izrade);
- (4) Otpornost uz pomoć prekogranične suradnje: doprinos djelovanja razvoju i operacionalizaciji prekogranične suradnje poduzeća s poslovnim nastanom u različitim državama članicama ili pridruženim zemljama, koja uključuje posebno, u znatnoj mjeri, MSP-ove i poduzeća srednje tržišne kapitalizacije kao primatelje, podugovaratelje ili kao druga poduzeća u lancu opskrbe;
- (5) Dokazi podnositelja zahtjeva da postoji veza između djelovanja i novih narudžbi koje proizlaze iz zajedničke nabave relevantnih obrambenih proizvoda koju provode najmanje tri države članice ili pridružene zemlje, posebno ako se to provodi u okviru EU-a;

- (6) Kvaliteta plana provedbe djelovanja, među ostalim u pogledu postupaka i praćenja.

Članak 12.

Program rada

1. Instrument se provodi putem jedinstvenog programa rada iz članka 110. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046. U programima rada navodi se, prema potrebi, cjelokupni iznos namijenjen operacijama mješovitog financiranja.
2. Komisija putem provedbenog akta donosi program rada iz stavka 1. Provedbeni akt donosi se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 22. stavka 3.
3. U programu rada utvrđuju se prioriteti za financiranje u skladu s mapiranjem iz članka 13. stavka 1. i uzimajući u obzir rad Radne skupine za zajedničku nabavu u području obrane.

POGLAVLJE III.:

UTVRĐIVANJE I MAPIRANJE

Članak 13.

Utvrđivanje potreba, mapiranje i praćenje kapaciteta

1. Komisija na temelju suradnje s ESVD-om i EDA-om u kontekstu Radne skupine za zajedničku nabavu u području obrane uspostavlja i održava pregled relevantnih poduzeća s poslovnim nastanom u Uniji koja posluju unutar lanaca opskrbe relevantnim obrambenim proizvodima, uključujući, na primjer, vrstu i specifikacije relevantnih proizvedenih obrambenih proizvoda, njihove povezane proizvodne kapacitete i njihov položaj u lancu opskrbe.

Na temelju tog mapiranja Komisija u bliskoj suradnji s utvrđenim poduzećima kontinuirano prati njihove proizvodne kapacitete i lance opskrbe te procjenjuje njihovu ukupnu sposobnost da odgovore na očekivani razvoj potražnje na tržištu.

2. Komisija predstavlja Odboru i redovito raspravlja s njim kako je navedeno u članku 22., rezultate mapiranja ili njegova ažuriranja, praćenja lanaca opskrbe i svoju procjenu sveukupne sposobnosti utvrđenih poduzeća da odgovore na očekivani razvoj potražnje na tržištu. Komisija će pritom uzeti u obzir rezultate redovitih sastanaka nacionalnih direktora za naoružanje s Radnom skupinom za zajedničku nabavu u području obrane.
3. Na temelju informacija prikupljenih u skladu sa stavkom 1. i uzimajući u obzir raspravu održanu u skladu sa stavkom 2., Komisija provedbenim aktima utvrđuje i redovito ažurira popis obrambenih proizvoda za koje je opskrba kritična. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 22. stavka 3. Zbog opravdanih krajnje hitnih razloga povezanih s krizom opskrbe Komisija u skladu s postupkom iz članka 22. stavka 4. donosi odmah primjenjive provedbene akte.
4. U dogovoru s državom članicom u kojoj imaju poslovni nastan Komisija može od poduzeća koja isporučuju obrambene proizvode za koje je opskrba kritična i u vezi s tim poduzećima zatražiti da u roku od pet radnih dana dobije detaljne informacije o:
 - (a) ukupnom proizvodnom kapacitetu za relevantne obrambene proizvode za koje je opskrba kritična;

- (b) postojećim i očekivanim varijacijama u zalihama takvih proizvoda;
 - (c) svim postojećim planovima očekivane proizvodnje za sljedeća tri mjeseca za svako proizvodno postrojenje smješteno u Uniji ili drugdje;
 - (d) i sve dodatne informacije relevantne za osiguravanje pravodobne dostupnosti obrambenih proizvoda za koje je opskrba kritična.
5. Ne dovodeći u pitanje interese nacionalne sigurnosti, države članice prema potrebi dostavljaju Komisiji dodatne informacije potrebne za postizanje ciljeva ove Uredbe.
6. Ne dovodeći u pitanje nacionalne sigurnosne interese i zaštitu poslovno povjerljivih informacija koji proizlaze iz sporazuma koje su sklopile države članice, ako država članica namjerava na nacionalnoj razini donijeti mjere za nabavu, kupnju ili proizvodnju obrambenih proizvoda za koje je opskrba kritična ili sirovina s popisa iz stavka 3., o tome mora pravodobno obavijestiti Komisiju.

POGLAVLJE IV.

SIGURNOST OPSKRBE

Članak 14.

Prioritetne narudžbe

1. Ako se najmanje tri države članice koje su sklopile ili razmatraju sklapanje sporazuma o zajedničkoj nabavi relevantnih obrambenih proizvoda ili ako država članica koja je nabavila ili namjerava nabaviti relevantne obrambene proizvode u svrhu transfera u Ukrajinu susrele s ozbiljnim poteškoćama u naručivanju ili izvršenju ugovora zbog nestašice ili ozbiljnog rizika od nestašice obrambenih proizvoda za koje je opskrba kritična, a te poteškoće mogu ugroziti sigurnost Unije i njezinih država članica, one mogu zatražiti od Komisije da od poduzeća zahtijeva da prihvati narudžbu ili dade prednost narudžbi obrambenih proizvoda za koje je opskrba kritična („prioritetna narudžba”), kako je definirano u članku 13. stavku 3.
2. Na takav zahtjev Komisija može, nakon savjetovanja s državom članicom poslovnog nastana dotičnog poduzeća i uz njegovu suglasnost, obavijestiti potonje o svojoj namjeri da odredi prioritetnu narudžbu.

U obavijesti o namjeri navode se informacije o njezinoj pravnoj osnovi, navodi se proizvod, specifikacije i količine o kojima je riječ te raspored i rok u kojem bi se narudžba trebala ispuniti te razlozi kojima se opravdava prioritetna narudžba.

Poduzeće odgovara Komisiji u roku od pet radnih dana od obavijesti o namjeri i navodi može li prihvatiti zahtjev. Ako to zahtijeva hitnost situacije, Komisija može, na temelju obrazloženja takve hitnosti, skratiti rok za odgovor poduzeća.

Ako poduzeće odbije zahtjev, ono Komisiji mora dostaviti detaljno obrazloženje zašto odbija zahtjev.

Ako poduzeće prihvati zahtjev, narudžba se smatra prihvaćenom pod uvjetima opisanim u zahtjevu Komisije u skladu sa značenjem stavka 1. te je preuzeta obveza pravno obvezujuća.

3. Ako obaviješteno poduzeće odbije zahtjev, narudžba se smatra odbijenom. Uzimajući u obzir opravdanja na koja se poziva poduzeće, Komisija može, u dogovoru s državom članicom poslovnog nastana tog poduzeća:
- (a) suzdržati se od postupanja u skladu sa zahtjevom;
 - (b) donijeti provedbeni akt kojim se predmetna poduzeća obvezuju prihvatiti ili ispuniti prioritetnu narudžbu po pravednoj i razumnoj cijeni.
4. Komisija uzima u obzir prigovore poduzeća iz stavka 2. i navodi razloge zbog kojih ga je, u skladu s načelom proporcionalnosti i temeljnim pravima poduzeća iz Povelje Unije o temeljnim pravima, bilo potrebno donijeti s obzirom na okolnosti opisane u stavku 1.
- Komisija u provedbenom aktu navodi pravnu osnovu za prioritetnu narudžbu, određuje rok u kojem treba ispuniti narudžbu te utvrđuje proizvod, specifikacije, količinu i sve druge parametre koje treba poštovati. Komisija također navodi kazne predviđene člankom 15. za nepoštovanje obveze.
5. Ako je poduzeće prihvatilo zahtjev Komisije u skladu sa stavkom 2. ili ako je Komisija donijela provedbeni akt u skladu sa stavkom 3., prioritetna narudžba:
- (a) mora biti poštenoj i razumnoj cijeni;
 - (b) ima prednost pred bilo kojom obvezom na činidbu na temelju privatnog ili javnog prava.
6. Ako je poduzeće pristalo na zahtjev Komisije u skladu sa stavkom 2. ili ako je Komisija donijela provedbeni akt u skladu sa stavkom 3., poduzeće može zatražiti od Komisije da preispita prioritetnu narudžbu ako to smatra opravdanim na temelju jednog od sljedećih razloga:
- (a) ako poduzeće ne može ispuniti prioritetnu narudžbu zbog nedovoljne proizvodne sposobnosti ili nedovoljnog proizvodnog kapaciteta, čak ni uz povlašteni tretman narudžbe;
 - (b) ako bi prihvaćanje narudžbe poduzeću predstavljalo nerazumno ekonomsko opterećenje i prouzročilo mu posebne poteškoće.
- Poduzeće dostavlja sve relevantne i potkrijepljene informacije kako bi Komisija mogla ocijeniti osnovanost iznesenih prigovora.
- Na temelju ispitivanja razloga i dokaza koje je dostavilo poduzeće, Komisija može, nakon savjetovanja s dotičnom državom članicom, izmijeniti svoj provedbeni akt kako bi se predmetno poduzeće djelomično ili u cijelosti oslobodilo svojih obveza iz stavka 2.
7. Za potrebe ove Uredbe, transferi obrambenih proizvoda za koje je opskrba kritična koji podliježu prioritetnoj narudžbi ne mogu se smatrati osjetljivima u smislu članka 4. stavka 8. Direktive 2009/43/EZ.
8. Ako poduzeće s poslovnim nastanom u Uniji podliježe mjeri treće zemlje koja uključuje prioritetnu narudžbu, o tome obavješćuje Komisiju. Komisija zatim obavješćuje Odbor o postojanju takvih mjera.
9. Ako poduzeće prihvati ili je obvezno prihvatiti i dati prednost prioritetnoj narudžbi u skladu sa stavcima 2. ili 3., mora biti zaštićeno od svake ugovorne ili izvanugovorne odgovornosti koju bi prekršilo zbog postupanja u skladu s prioritetnim narudžbama.

Odgovornost se isključuje samo u mjeri u kojoj je kršenje ugovornih obveza bilo nužno za poštovanje propisanog davanja prednosti.

10. Komisija donosi provedbeni akt kojim se utvrđuju praktični i operativni aranžmani za funkcioniranje prioriternih narudžbi.
11. Provedbeni akti iz stavaka 3. i 10. donose se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 22. stavka 3. Zbog opravdanih krajnje hitnih razloga povezanih s krizom opskrbe Komisija u skladu s postupkom iz članka 22. stavka 4. donosi odmah primjenjive provedbene akte.

Članak 15.

Penali

1. Ako poduzeće namjerno ili zbog krajnje nepažnje ne poštuje obvezu davanja prednosti prioriternim narudžbama u skladu s člankom 14., Komisija može odlukom, ako se to smatra potrebnim i razmjernim, izreći periodične penale.
2. Periodični penali ne smiju biti veći od 1,5 % prosječnog dnevnog prometa u prethodnoj poslovnoj godini za svaki radni dan tijekom neispunjavanja obveze, računajući od datuma utvrđenog u odluci.
3. Pri određivanju iznosa periodičnog penala u obzir se uzimaju narav, težina i trajanje povrede, imajući na umu načela proporcionalnosti i primjerenosti.
4. Ako poduzeće ispuni obvezu radi čijeg je izvršavanja izrečen periodični penal, Komisija može odrediti niži konačni iznos periodičnog penala nego što je predviđeno na temelju prvobitne odluke.
5. Sud Europske unije ima neograničenu nadležnost da preispita odluke kojima je Komisija odredila novčanu kaznu ili periodični penal. Može ukinuti, smanjiti ili povećati izrečenu novčanu kaznu ili periodični penal.
6. Vrijeme počinje teći na dan počinjenja povrede obveze. No u slučaju kontinuirane ili ponavljane povrede, rok počinje teći na dan prestanka povrede obveze. Istjecanje roka zastare prekida se svakim djelovanjem koje poduzmu Komisija ili nadležna tijela država članica radi osiguravanja usklađenosti s odredbama ove Uredbe. Nakon svakog prekida rok počinje teći iznova. Međutim, rok zastare istječe najkasnije na dan kad protekne razdoblje koje je dvostruko dulje od roka zastare, a da Komisija nije izrekla periodični penal. To se razdoblje produljuje za onoliko vremena koliko je rok zastare suspendiran jer je odluka Komisije predmet postupka pred Sudom Europske unije.
7. Ovlasti Komisije za izvršenje odluka donesenih u skladu s ovim člankom podliježu roku zastare od tri godine. Rok počinje teći na dan pravomoćnosti odluke. Istjecanje roka zastare za izvršenje periodičnih penala prekida se: (a) obaviješću o odluci o promjeni prvobitno utvrđenog iznosa periodičnog penala ili o odbijanju zahtjeva za promjenu; (b) svakim djelovanjem Komisije ili države članice na zahtjev Komisije u cilju izvršenja plaćanja novčane kazne ili periodičnog penala. Nakon svakog prekida rok počinje teći iznova. Istjecanje roka zastare za izvršenje periodičnih penala suspendira se dok: (a) traje rok za plaćanje; (b) je izvršenje plaćanja suspendirano na temelju odluke Suda Europske unije.

Članak 16.

Pravo na saslušanje za izricanje novčanih kazni ili periodičnih penala

1. Prije donošenja odluke u skladu s člankom 15., Komisija je dužna dotičnom poduzeću dati priliku da bude saslušano o: (a) preliminarnim nalazima Komisije, među ostalim o svim pitanjima o kojima je Komisija iznijela prigovore; (b) mjerama koje Komisija namjerava poduzeti s obzirom na preliminarne nalaze na temelju točke (a) ovog stavka.
2. Dotična poduzeća mogu se očitovati o preliminarnim nalazima Komisije u roku koji je Komisija odredila u svojim preliminarnim nalazima, a koji ne smije biti kraći od 14 radnih dana.
3. Komisija svoje odluke temelji samo na prigovorima o kojima su se poduzeća mogla očitovati.
4. U svim postupcima mora se u potpunosti poštovati pravo poduzeća na obranu. Dotično poduzeće ima pravo na uvid u spis Komisije u skladu s uvjetima dogovorenog otkrivanja, podložno legitimnom interesu poduzeća u pogledu zaštite njegovih poslovnih tajni. Pravo na uvid u spis ne odnosi se na povjerljive informacije i interne dokumente Komisije ili tijela država članica. Pravo na uvid posebno se ne odnosi na korespondenciju između Komisije i tijela država članica. Odredbe ovog stavka ne sprečavaju Komisiju da otkrije i upotrijebi informacije koje su potrebne kako bi dokazala povredu.

Članak 17.

Ubrzavanje postupka izdavanja dozvola radi pravodobne dostupnosti i isporuke relevantnih obrambenih proizvoda

1. Države članice osiguravaju učinkovitu i pravodobnu obradu administrativnih zahtjeva povezanih s planiranjem, izgradnjom i radom proizvodnih postrojenja, transferom ulaznih materijala unutar EU-a te s kvalifikacijom i certifikacijom konačnih proizvoda. U tu svrhu sva relevantna nacionalna tijela osiguravaju najbržu pravno moguću obradu tih zahtjeva.
2. Države članice osiguravaju da u postupku planiranja i izdavanja dozvola pri uspostavljanju ravnoteže pravnih interesa u pojedinačnim slučajevima izgradnja i rad tvornica i postrojenja za proizvodnju relevantnih obrambenih proizvoda imaju prioritet.

Članak 18.

Kontinuitet proizvodnje relevantnih obrambenih proizvoda

1. Države članice mogu odlučiti primijeniti odstupanja iz članka 17. stavka 3. Direktive 2003/88/EZ, ili poticati poduzeća koja rade u području relevantnih obrambenih proizvoda na primjenu tih odstupanja, kako bi se omogućilo širenje radnih smjena, čime bi se olakšao kontinuitet proizvodnje u području relevantnih obrambenih proizvoda, ako smatraju da je to potrebno za postizanje ciljeva ove Uredbe.
2. U tu svrhu i ako je potrebno prethodno odobrenje, sva relevantna nacionalna tijela osiguravaju najbrži pravno mogući tretman zahtjeva poduzeća koja rade u području relevantnih obrambenih proizvoda za primjenu takvih odstupanja.

Članak 19.

Olakšavanje zajedničke nabave tijekom trenutačne krize opskrbe streljivom

1. Ako najmanje tri države članice sklope sporazum o zajedničkoj nabavi relevantnih obrambenih proizvoda i ako zbog iznimne hitnosti koja proizlazi iz trenutačne krize uzrokovane ruskom agresijom na Ukrajinu nije moguće primijeniti bilo koji od postupaka predviđenih Direktivom 2009/81/EZ za dodjelu okvirnog sporazuma, mogu se primijeniti sljedeća pravila.
2. Odstupajući od članka 29. stavka 2. drugog podstavka Direktive 2009/81/EZ, javni naručitelj može izmijeniti postojeći okvirni sporazum koji je dodijeljen putem jednog od postupaka iz članka 21. Direktive 2009/81/EZ tako da se njegove odredbe mogu primjenjivati na javne naručitelje/subjekte koji prvotno nisu bili stranke okvirnog sporazuma.
3. Odstupajući od članka 29. stavka 2. trećeg podstavka Direktive 2009/81/EZ, javni naručitelj može znatno izmijeniti količine utvrđene u postojećem okvirnom sporazumu ako je to nužno za primjenu stavka 2. Ako su količine utvrđene u postojećem okvirnom sporazumu znatno izmijenjene u skladu s ovim stavkom, javni naručitelj otvara mogućnost, putem *ad hoc* obavijesti objavljene u Službenom listu Europske unije, svakom gospodarskom subjektu koji ispunjava uvjete prvotno utvrđene u okvirnom sporazumu da se pridruži tom okvirnom sporazumu.
4. Načelo nediskriminacije primjenjuje se na okvirne sporazume iz stavaka 2. i 3. u pogledu dodatnih količina, a posebno između javnih naručitelja država članica iz stavka 1.
5. Javni naručitelji koji su izmijenili ugovor u slučajevima navedenima u stavcima 2. i 3. ovog članka objavljuju obavijest o tome u Službenom listu Europske unije. Takva se obavijest objavljuje u skladu s člankom 32. Direktive 2009/81/EZ.
6. Javni naručitelji/subjekti ne smiju koristiti ovaj članak nepropisno ili tako da sprječavaju, ograničavaju ili narušavaju konkurenciju.
7. Izmjene koje se uvode u okvirne sporazume iz ovog članka ne uvode se nakon 30. lipnja 2025.

Članak 20.

Olakšavanje transfera obrambenih proizvoda unutar EU-a

1. Odstupajući od članka 4. stavka 1. Direktive 2009/43/EZ, transfer sljedećih obrambenih proizvoda između država članica ne podliježe prethodnom odobrenju:
 - (a) streljivo i naprave za podešavanje upaljača te posebno konstruirane komponente za njih, kako je navedeno u trećoj kategoriji Priloga Direktivi 2009/43/EZ (treća kategorija popisa robe vojne namjene EU-a – ML3);
 - (b) projektili i pripadajuća oprema i pribor, te za njih posebno konstruirane komponente, kako je navedeno u četvrtoj kategoriji Priloga Direktivi 2009/43/EZ (četvrta kategorija popisa robe vojne namjene EU-a – ML4);
2. O svakom prijenosu u skladu s odstupanjem iz stavka 1. obavješćuje se, u informativne svrhe, država članica podrijetla.
3. Ovaj članak ne utječe na diskrecijsko pravo država članica u vezi s izvoznom politikom za obrambene proizvode obuhvaćene stavkom 1.

POGLAVLJE V.

POSEBNE ODREDBE KOJE SE PRIMJENJUJU NA PRISTUP FINANCIRANJU

Članak 21.

Fond za povećanje proizvodnje

1. Može se uspostaviti mehanizam za mješovito financiranje, koji će se opisati kao „fond za povećanje proizvodnje” u kojem se predlažu rješenja za zaduživanje, kako bi se kreditirala i ubrzala ulaganja potrebna za povećanje proizvodnih kapaciteta te smanjio rizik pri takvim ulaganjima.
2. Posebni ciljevi Fonda za povećanje proizvodnje utvrđeni su kako slijedi:
 - (a) povećanje učinka poluge proračunske potrošnje Unije i postizanja većeg multiplikacijskog učinka u pogledu privlačenja financijskih sredstava iz privatnog sektora;
 - (b) pružanje potpore poduzećima s teškoćama u pristupu financiranju i odgovaranja na potrebu za jačanjem otpornosti Unije i njezine obrambene industrije;
 - (c) ubrzavanje ulaganja u području proizvodnje relevantnih obrambenih proizvoda te poticanja financiranja iz javnog i privatnog sektora, uz istodobno povećanje sigurnosti opskrbe u cijelom lancu vrijednosti obrambene industrije Unije.
 - (d) poboljšavanje pristupa financiranju za ulaganja povezana s aktivnostima opisanima u članku 8. stavku 3. točkama od (a) do (e).

POGLAVLJE VI.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 22.

Postupak odbora

1. Komisiji pomaže odbor. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.
2. Europsku obrambenu agenciju poziva se da odboru izloži svoja mišljenja i pruži stručno znanje u svojstvu promatrača. Europsku službu za vanjsko djelovanje također se poziva da pomogne u odboru.
3. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.
4. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 8. Uredbe (EU) br. 182/2011 u vezi s njezinim člankom 5.

Članak 23.

Sigurnost podataka

1. Komisija štiti klasificirane podatke EU-a primljene u vezi s provedbom ove Uredbe u skladu sa sigurnosnim pravilima utvrđenima u Odluci Komisije (EU, Euratom) 2015/444²¹.
2. Komisija upotrebljava postojeće ili uspostavlja nove sigurne sustave za razmjenu kako bi olakšala razmjenu osjetljivih i klasificiranih podataka između Komisije, Visokog predstavnika, Europske obrambene agencije i država članica te, prema potrebi, s pravnim subjektima na koje se primjenjuju mjere utvrđene u ovoj Uredbi. Taj sustav uzima u obzir nacionalne sigurnosne propise država članica.

Članak 24.

Povjerljivost i obrada informacija

1. Informacije dobivene u okviru primjene ove Uredbe upotrebljavaju se samo u svrhu za koju su zatražene.
2. Države članice i Komisija osiguravaju zaštitu trgovinskih i poslovnih tajni te drugih osjetljivih i klasificiranih podataka dobivenih i nastalih primjenom ove Uredbe, uključujući preporuke i mjere koje treba poduzeti, u skladu s pravom Unije i odgovarajućim nacionalnim pravom.
3. Države članice i Komisija osiguravaju da se klasificiranim podacima dostavljenima ili razmijenjenima u skladu s ovom Uredbom ne umanjuje stupanj povjerljivosti ili da se s njih ne skine oznaka tajnosti bez prethodnog pisanog pristanka autora.
4. Komisija ne dijeli nikakve informacije na način koji može dovesti do identifikacije pojedinačnog gospodarskog subjekta ako dijeljenje informacija dovodi do moguće komercijalne štete ili štete za ugled tog subjekta ili do otkrivanja bilo koje poslovne tajne.

Članak 25.

Zaštita osobnih podataka

1. Ovom se Uredbom ne dovode u pitanje obveze država članica koje se odnose na obradu osobnih podataka na temelju Uredbe (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća²² i Direktive 2002/58/EZ Europskog parlamenta i Vijeća²³ ni obveze Komisije i, prema potrebi, drugih institucija i tijela Unije u vezi s njihovom obradom osobnih podataka na temelju Uredbe (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća²⁴ pri ispunjavanju njihovih odgovornosti.

²¹ Odluka Komisije (EU, Euratom) 2015/444 od 13. ožujka 2015. o sigurnosnim propisima za zaštitu klasificiranih podataka EU-a (SL L 72, 17.3.2015., str. 53.–88.).

²² Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL L 119, 4.5.2016., str. 1.–88.).

²³ Direktiva 2002/58/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. srpnja 2002. o obradi osobnih podataka i zaštiti privatnosti u području elektroničkih komunikacija (Direktiva o privatnosti i elektroničkim komunikacijama) (SL L 201, 31.7.2002., str. 37.–47.).

²⁴ Uredba (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2018. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama, tijelima, uredima i agencijama Unije i o slobodnom

2. Osobni podaci ne smiju se obrađivati niti priopćavati, osim ako je to neophodno za potrebe ove Uredbe. U tim se slučajevima prema potrebi primjenjuju uvjeti iz Uredbe (EU) 2016/679 i Uredbe (EU) 2018/1725.
3. Ako obrada osobnih podataka nije neophodna za funkcioniranje mehanizama uspostavljenih ovom Uredbom, osobni podaci anonimiziraju se tako da se ne može utvrditi identitet ispitanika.

Članak 26.

Revizije

Revizije upotrebe doprinosa Unije koje provode osobe ili subjekti, među ostalim i osobe ili subjekti koje institucije, tijela, uredi ili agencije Unije nisu ovlastili, osnova su za opće jamstvo u skladu s člankom 127. Financijske uredbe. Revizorski sud ispituje računovodstvenu dokumentaciju svih prihoda i rashoda Unije u skladu s člankom 287. UFEU-a.

Članak 27.

Zaštita financijskih interesa Unije

Ako pridružena zemlja sudjeluje u Instrumentu prema odluci donesenoj na temelju Sporazuma o europskom gospodarskom prostoru, ta pridružena zemlja odgovornom dužnosniku za ovjeravanje, OLAF-u i Revizorskom sudu dodjeljuje potrebna prava i potreban pristup koji se zahtijevaju za sveobuhvatno izvršavanje njihovih ovlasti. Kad je riječ o OLAF-u, takva prava uključuju pravo provedbe istraga, među ostalim provjera i inspekcija na terenu, kako je utvrđeno Uredbom (EU, Euratom) br. 883/2013.

Članak 28.

Informiranje, komunikacija i promidžba

1. Primatelji sredstava Unije priznaju podrijetlo i osiguravaju vidljivost tih sredstava, posebice pri promicanju djelovanja i njihovih rezultata, pružanjem koherentnih, djelotvornih i razmjernih informacija različitoj publici, među ostalim medijima i javnosti.
2. Komisija provodi informacijska i komunikacijska djelovanja koja se odnose na Instrument, na djelovanja poduzeta na temelju Instrumenta i na postignute rezultate.
3. Financijska sredstva dodijeljena Fondu također doprinose institucijskom priopćavanju političkih prioriteta Unije ako se ti prioriteti odnose na ciljeve iz članka 4.
4. Financijska sredstva dodijeljena Fondu također mogu doprinositi organizaciji aktivnosti širenja, događaja povezivanja i aktivnosti podizanja razine svijesti, posebno s ciljem otvaranja lanaca opskrbe radi poticanja prekograničnog sudjelovanja MSP-ova.

kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 45/2001 i Odluke br. 1247/2002/EZ (SL L 295, 21.11.2018, str. 39.–98.).

Članak 29.

Evaluacija

1. Komisija najkasnije do 30. lipnja 2024. sastavlja izvješće u kojem evaluira provedbu mjera utvrđenih u ovoj Uredbi i njihove rezultate, kao i mogućnost da se proširi njihova primjenjivost i osigura njihovo financiranje, posebno s obzirom na razvoj sigurnosnog konteksta. Izvješće o evaluaciji temelji se na savjetovanjima s državama članicama i ključnim dionicima te se dostavlja Europskom parlamentu i Vijeću.
2. Uzimajući u obzir izvješće o evaluaciji, Komisija može podnijeti prijedloge za sve prikladne izmjene ove Uredbe, posebno kako bi se nastavilo s uklanjanjem svih trajnih rizika povezanih s opskrbom relevantnim obrambenim proizvodima.

Članak 30.

Stupanje na snagu i primjena

Ova Uredba stupa na snagu sljedećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova Uredba primjenjuje se do 30. lipnja 2025. To ne utječe na nastavak ili izmjenu djelovanja započetih na temelju ove Uredbe, sva djelovanja potrebna za zaštitu financijskih interesa Europske unije i ovlasti dodijeljene Komisiji za izricanje penala u skladu s člankom 15.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu,

Za Europski parlament
Predsjednica

Za Vijeće
Predsjednik

ZAKONODAVNI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJ

- 1. OKVIR PRIJEDLOGA/INICIJATIVE**
 - 1.1. Naslov prijedloga/inicijative**
 - 1.2. Predmetna područja politike**
 - 1.3. Prijedlog/inicijativa odnosi se na:**
 - 1.4. Ciljevi**
 - 1.4.1. *Opći ciljevi*
 - 1.4.2. *Posebni ciljevi*
 - 1.4.3. *Očekivani rezultati i učinak*
 - 1.4.4. *Pokazatelji uspješnosti*
 - 1.5. Osnova prijedloga/inicijative**
 - 1.5.1. *Zahtjevi koje treba ispuniti u kratkoročnom ili dugoročnom razdoblju, uključujući detaljan vremenski plan provedbe inicijative*
 - 1.5.2. *Dodana vrijednost sudjelovanja Unije (može proizlaziti iz različitih čimbenika, npr. prednosti koordinacije, pravne sigurnosti, veće djelotvornosti ili komplementarnosti). Za potrebe ove točke „dodana vrijednost sudjelovanja Unije” je vrijednost koja proizlazi iz intervencije Unije i koja predstavlja dodatnu vrijednost u odnosu na vrijednost koju bi države članice inače ostvarile same.*
 - 1.5.3. *Pouke iz prijašnjih sličnih iskustava*
 - 1.5.4. *Usklađenost s višegodišnjim financijskim okvirom i moguće sinergije s drugim prikladnim instrumentima*
 - 1.5.5. *Ocjena različitih dostupnih mogućnosti financiranja, uključujući mogućnost preraspodjele*
 - 1.6. Trajanje i financijski učinak prijedloga/inicijative**
 - 1.7. Planirani načini izvršenja proračuna**
- 2. MJERE UPRAVLJANJA**
 - 2.1. Pravila praćenja i izvješćivanja**
 - 2.2. Sustavi upravljanja i kontrole**
 - 2.2.1. *Obrazloženje načina upravljanja, mehanizama provedbe financiranja, načina plaćanja i predložene strategije kontrole*
 - 2.2.2. *Informacije o utvrđenim rizicima i uspostavljenim sustavima unutarnje kontrole za ublažavanje rizika*
 - 2.2.3. *Procjena i obrazloženje troškovne učinkovitosti kontrola (omjer troškova kontrole i vrijednosti sredstava kojima se upravlja) i procjena očekivane razine rizika od pogreške (pri plaćanju i pri zaključenju)*
 - 2.3. Mjere za sprečavanje prijevara i nepravilnosti**
- 3. PROCIJENJENI FINANCIJSKI UČINAK PRIJEDLOGA/INICIJATIVE**
 - 3.1. Naslovi višegodišnjeg financijskog okvira i proračunske linije rashoda na koje prijedlog/inicijativa ima učinak**

3.2. Procijenjeni financijski učinak prijedloga na odobrena sredstva

3.2.1. *Sažetak procijenjenog učinka na odobrena sredstva za poslovanje*

3.2.2. *Procijenjeni rezultati financirani odobrenim sredstvima za poslovanje*

3.2.3. *Sažetak procijenjenog učinka na administrativna odobrena sredstva*

3.2.3.1. *Procijenjene potrebe u pogledu ljudskih resursa*

3.2.4. *Usklađenost s aktualnim višegodišnjim financijskim okvirom*

3.2.5. *Doprinos trećih strana*

3.3. Procijenjeni učinak na prihode

1. OKVIR PRIJEDLOGA/INICIJATIVE

1.1. Naslov prijedloga/inicijative

Prijedlog Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavljanju Akta za podupiranje proizvodnje streljiva

1.2. Predmetna područja politike

Obrambena industrijska politika Unije

1.3. Prijedlog/inicijativa odnosi se na:

☒ novo djelovanje

☐ novo djelovanje nakon pilot-projekta/pripremnog djelovanja²⁵

☐ produženje postojećeg djelovanja

☐ spajanje ili preusmjeravanje jednog ili više djelovanja u drugo/novo djelovanje

1.4. Ciljevi

1.4.1. Opći ciljevi

Aktom se utvrđuje niz mjera za hitno jačanje reaktivnosti i sposobnosti europske obrambene tehnološke i industrijske baze (EDTIB) da osigura pravodobnu dostupnost i opskrbu streljivom zemlja-zemlja i topničkim streljivom, kao i projektilima (dalje u tekstu: „relevantni obrambeni proizvodi”), konkretno s pomoću:

– instrumenta za financijsku potporu poduzećima iz obrambenog sektora koja proizvode relevantne obrambene proizvode duž lanca vrijednosti.

– mapiranja i stalnog praćenja relevantnih obrambenih proizvoda, njihovih sastavnih dijelova i ključnih ulaznih materijala kako bi se identificirali obrambeni proizvodi za koje je opskrba kritična.

– mehanizama, načela i privremenih pravila za olakšavanje dostupnosti relevantnih obrambenih proizvoda državama članicama.

1.4.2. Specifični ciljevi

Nije primjenjivo

1.4.3. Očekivani rezultati i učinak

Navesti očekivane učinke prijedloga/inicijative na ciljane korisnike/skupine.

Očekivani rezultati: Instrument će pomoći u jačanju europske obrambene tehnološke i industrijske baze (EDTIB), olakšati njezinu prilagodbu tekućim strukturnim promjenama na tržištu i time doprinijeti pravodobnoj dostupnosti i opskrbi topničkim streljivom zemlja-zemlja te projektilima (relevantnim obrambenim proizvodima). Proizvodni kapaciteti u području streljiva zemlja-zemlja i topničkog streljiva, kao i projektila, postoje u Uniji. Međutim, proizvodni kapaciteti prilagođeni su mirnodopskim uvjetima, uz skromnu potražnju, zbog čega su zalihe minimalne, a

²⁵

Kako je navedeno u članku 58. stavku 2. točkama (a) ili (b) Financijske uredbe.

dobavljači, radi smanjivanja troškova, razni iz cijelog svijeta, zbog čega je obrambeni sektor Unije izložen ovisnostima. Zbog toga trenutačni proizvodni kapacitet i postojeći lanci opskrbe i vrijednosti ne omogućuju sigurnu i pravodobnu isporuku obrambenih proizvoda kako bi se zadovoljile vlastite sigurnosne potrebe država članica i kontinuirana potpora ukrajinskim potrebama. Financijski doprinos EU-a trebao bi doprinijeti pokretanju niza mjera koje je hitno potrebno provesti kako bi se osigurala pravodobna dostupnost i opskrba država članica relevantnim obrambenim proizvodima. Europska proizvodnja već je rezervirana za gotovo maksimalni kapacitet narudžbi država članica ili trećih zemalja, što dovodi do naglog porasta cijena. Stoga su potrebne dodatne mjere industrijske politike EU-a, u skladu s člankom 173. stavkom 3., kako bi se industriji EU-a pružila potpora u povećanju njezine proizvodnje, skraćivanju vremena isporuke i uklanjanju mogućih uskih grla koja bi mogla odgoditi ili otežati opskrbu i proizvodnju relevantnih obrambenih proizvoda.

Očekivani učinak:

Doprinos Unije u iznosu od 500 milijuna EUR omogućio bi odgovarajući poticaj gospodarskim subjektima uključenima u proizvodnju relevantnih obrambenih proizvoda da počnu poduzimati mjere za povećanje svojih proizvodnih kapaciteta i/ili lakše investiraju u sve dijelove lanca opskrbe. To će pridonijeti skraćivanju vremena potrebnog za proizvodnju relevantnih obrambenih proizvoda, a istodobno olakšati ulaganja kako bi se industriji omogućila veća i brža proizvodnja te poticati industrijsku suradnju i koordinaciju nabave sirovina.

Kao posljedica toga, instrumentom će se potaknuti konkurentnost europske obrambene industrije uključene u proizvodnju tih proizvoda. Srednjoročno i dugoročno gledano, očekuje se da će dodatna ulaganja u EDTIB pomoći u stvaranju i održavanju radnih mjesta i vještina te povećati sigurnost opskrbe.

1.4.4. Pokazatelji uspješnosti

Navesti pokazatelje za praćenje napretka i postignuća

S obzirom na kratko razdoblje provedbe rezultati i učinci Instrumenta procijenit će se retrospektivnom evaluacijom na kraju provedbe programa.

Komisija će osigurati da subjekt kojem se povjeri provedba programa uspostavi nužne pokazatelje potrebne za praćenje provedbe programa. Među njima bit će:

- povećanje proizvodnih kapaciteta za relevantne obrambene proizvode unutar EU-a
- skraćivanje vremena potrebnog za proizvodnju
- broj gospodarskih subjekata kojima je olakšan pristup financiranju
- broj novih prekograničnih suradnji s poduzećima s poslovnim nastanom u drugim državama članicama ili pridruženim zemljama.

1.5. Osnova prijedloga/inicijative

1.5.1. Zahtjevi koje treba ispuniti u kratkoročnom ili dugoročnom razdoblju, uključujući detaljan vremenski plan provedbe inicijative

Uredba će se provoditi u okviru izravnog upravljanja. Komisija će trebati angažirati odgovarajuće stručnjake kako bi učinkovito pratila provedbu.

1.5.2. Dodana vrijednost sudjelovanja Unije (može proizlaziti iz različitih čimbenika, npr. prednosti koordinacije, pravne sigurnosti, veće djelotvornosti ili

komplementarnosti). Za potrebe ove točke „dodana vrijednost sudjelovanja Unije” vrijednost je koja proizlazi iz intervencije Unije i predstavlja dodatnu vrijednost u odnosu na vrijednost koju bi države članice inače ostvarile same.

Kako je istaknuto u Zajedničkoj komunikaciji o analizi nedostatnih ulaganja u obranu i o daljnjim koracima (JOIN/2022/24 final), desetljeća nedovoljnih ulaganja uzrokuju nedostatke u obrambenim kapacitetima dostupnim oružanim snagama država članica EU-a, kao i nedostatke u industriji u Uniji. Rascjepkanost potražnje stvorila je zatvorene nacionalne industrijske sustave i mnoštvo obrambenih sustava iste vrste, koji često nisu međusobno interoperabilni. U trenutačnom kontekstu obrambenog tržišta obilježenom povećanom sigurnosnom prijetnjom države članice ubrzano povećavaju svoje proračune za obranu i nastoje kupiti sličnu opremu. To dovodi do velike potražnje za topništvom zemlja-zemlja i streljivom te projektilima koja premašuje proizvodne kapacitete EDTIB-a, trenutačno prilagođene mirnodopskom vremenu, za takve proizvode. U tom su kontekstu potrebna znatna ulaganja pri čemu će se za poduzeća iz obrambenog sektora, koja obično ne ulaze u znatna industrijska ulaganja financirana vlastitim sredstvima, trebati smanjiti rizik, kao i regulatorna potpora kako bi se uklonila postojeća uska grla kao što su pristup kvalificiranom osoblju i sirovinama. Intervencija Unije smanjenjem rizika za industrijska ulaganja putem bespovratnih sredstava omogućit će bržu prilagodbu tekućim strukturnim promjenama na tržištu. Predložene mjere povećat će i otpornost EDTIB-a putem prekograničnih industrijskih partnerstava i suradnje relevantnih poduzeća u zajedničkim naporima industrije kako bi se spriječila daljnja rascjepkanost lanaca opskrbe.

1.5.3. Pouke iz prijašnjih sličnih iskustava

Nije primjenjivo

1.5.4. Usklađenost s višegodišnjim financijskim okvirom i moguće sinergije s drugim prikladnim instrumentima

Instrument će dopuniti planirane instrumente EU-a kao što su Akt o jačanju europske obrambene industrije putem zajedničke nabave i postojeći programi EU-a kao što su Europski fond za obranu te obrambene inicijative EU-a kao što su Stalna strukturirana suradnja (PESCO) ili Strateški kompas za sigurnost i obranu. Stvorit će i sinergije s drugim programima EU-a.

1.5.5. Ocjena različitih dostupnih mogućnosti financiranja, uključujući mogućnost preraspodjele

Nije primjenjivo

1.6. Trajanje i financijski učinak prijedloga/inicijative

☒ ograničeno trajanje

- ☒ na snazi od 2023. do 30.6.2025.
- ☒ financijski učinak od 2023. do 2024. za odobrena sredstva za preuzete obveze i od 2023. do 2028. za odobrena sredstva za plaćanje.

☐ neograničeno trajanje

- Provedba s početnim razdobljem od GGGG do GGGG,
- nakon čega slijedi redovna provedba.

1.7. Predviđeni načini upravljanja²⁶

☒ Izravno upravljanje koje provodi Komisija

- ☒ putem svojih službi, uključujući osoblje u delegacijama Unije;
- ☐ putem izvršnih agencija

☐ Podijeljeno upravljanje s državama članicama

☒ Neizravno upravljanje povjeravanjem zadaća izvršenja proračuna:

- ☐ trećim zemljama ili tijelima koja su one odredile;
- ☐ međunarodnim organizacijama i njihovim agencijama (navesti);
- ☐ EIB-u i Europskom investicijskom fondu;
- ☐ tijelima iz članaka 70. i 71. Financijske uredbe;
- ☐ tijelima javnog prava;
- ☐ tijelima uređenima privatnim pravom koja pružaju javne usluge u mjeri u kojoj daju odgovarajuća financijska jamstva;
- ☐ tijelima uređenima privatnim pravom države članice kojima je povjerena provedba javno-privatnog partnerstva i koja daju odgovarajuća financijska jamstva;
- ☐ osobama kojima je povjerena provedba određenih djelovanja u području ZVSP-a u skladu s glavom V. UEU-a i koje su navedene u odgovarajućem temeljnom aktu.

Napomene

Instrument se provodi u okviru izravnog upravljanja u skladu s Financijskom uredbom, dok je za upravljanje Fondom za povećanje proizvodnje iz članka 21. provedba moguća neizravno s tijelima iz članka 61. stavka 1. točke (c) Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046.

²⁶

Informacije o načinima upravljanja i upućivanja na Financijsku uredbu dostupne su na internetskim stranicama BudgWeb:

<https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>

MJERE UPRAVLJANJA

2.1. Pravila praćenja i izvješćivanja

Navesti učestalost i uvjete.

U skladu s člankom 29. instrumenta Komisija će sastaviti evaluacijsko izvješće za instrument najkasnije do 30. lipnja 2024. i dostaviti ga Europskom parlamentu i Vijeću. U tom se izvješću ocjenjuje učinak i djelotvornost djelovanja u okviru Instrumenta. U tu svrhu Komisija će uspostaviti potrebne mehanizme praćenja da bi se osiguralo da se relevantni podaci prikupljaju na pouzdan i nesmetan način.

2.2. Sustavi upravljanja i kontrole

2.2.1. *Obrazloženje načina upravljanja, mehanizama provedbe financiranja, načina plaćanja i predložene strategije kontrole*

Komisija će snositi cjelokupnu odgovornost za provedbu Instrumenta. Konkretno, Komisija namjerava provesti Instrument u okviru izravnog upravljanja (osim fonda za povećanje proizvodnje koji bi se mogao provoditi u okviru neizravnog upravljanja). Upotrebom izravnog upravljanja pojašnjavaju se odgovornosti (provedbu vrše ovlašteni službenici), skraćuje lanac isporuke (skraćuje se vrijeme potrebno za dodjelu bespovratnih sredstava i vrijeme potrebno za plaćanje), izbjegava sukob interesa i snižavaju troškovi provedbe (nema naknade za upravljanje za ovlašteni subjekt).

Komisija bi trebala odrediti prioritete i uvjete financiranja putem jednog višegodišnjeg programa rada. Definiranje prioriteta trebalo bi podržati djelovanje radne skupine za zajedničku nabavu u području obrane. Trebalo bi osnovati Programski odbor država članica, u koji bi trebalo pozvati Europsku obrambenu agenciju da odboru daje svoja mišljenja i pruža stručno znanje u svojstvu promatrača te Europsku službu za vanjsko djelovanje, uključujući njezino vojno osoblje, da pomaže u odboru. Komisija će donijeti višegodišnji program rada nakon mišljenja odbora u okviru postupka ispitivanja.

Financiranje u okviru Instrumenta bit će u obliku bespovratnih sredstava koja pokrivaju do 100 % troškova djelovanja te u obliku zajmova. Komisija pri pružanju bespovratnih sredstava može koristiti pojednostavnjene mogućnosti financiranja (npr. jednokratne iznose) kako bi smanjila administrativno opterećenje za korisnike i usmjerila napore na rezultate djelovanja.

Program plaćanja pripremit će se uzimajući u obzir prijedlog korisnika (kako bi se korisniku omogućilo da izbjegne moguće novčane probleme) uz istodobno osiguravanje zaštite proračuna Unije. Komisija kao tijelo koje dodjeljuje bespovratna sredstva može – u slučaju izostanka ili neodgovarajuće provedbe djelovanja ili kašnjenja – smanjiti, obustaviti ili ukinuti svoj financijski doprinos.

Strategija kontrole za program, uključujući *ex ante* i *ex post* kontrole, temeljit će se na iskustvu stečenom u okviru EDF-a i njegovih prethodnih programa, EDIDP-a i PADR-a.

2.2.2. *Informacije o utvrđenim rizicima i uspostavljenim sustavima unutarnje kontrole za ublažavanje rizika*

Instrumentom se želi poduprijeti povećanje proizvodnih kapaciteta.

Povezani rizici su nedovoljan iznos proračuna s obzirom na stvarne potrebe, poteškoće u utvrđivanju uskih grla u proizvodnji i hitnost potreba oružanih snaga Unije u odnosu na proizvodnju. Preduvjet je da se instrumentom dopunjuju druge inicijative koje Vijeće dogovori za potporu oružanim snagama EU-a i Ukrajini te koordinacija potražnje među državama članicama.

Komisija će stoga provesti instrument u okviru izravnog upravljanja na temelju stručnosti stečene u provedbi Europskog fonda za obranu, pripremiti i donijeti samo jedan višegodišnji program rada te skratiti vrijeme za dodjelu.

2.2.3. *Procjena i obrazloženje troškovne učinkovitosti kontrola (omjer troškova kontrole i vrijednosti sredstava kojima se upravlja) i procjena očekivane razine rizika od pogreške (pri plaćanju i pri zaključenju)*

Proračun programa provest će se pod izravnim upravljanjem. Na temelju iskustava Komisije u upravljanju bespovratnim sredstvima cjelokupni troškovi kontrole nad instrumentom koju provodi Komisija procjenjuju se na manje od 1 % povezanih sredstava kojima se upravlja.

U pogledu stopa neočekivanih pogrešaka cilj je zadržati stopu pogreške ispod praga od 2 %. Komisija smatra da će izravnim upravljanjem programom uz popunjene osposobljene timove (iskusno osoblje, možda angažirano iz ministarstva obrana država članica) koji djeluju pod vodstvom delegiranih ovlaštenih službenika, primjenu jasnih pravila i prikladnu upotrebu instrumenata koji se temelje na rezultatima zadržati stopu pogreške ispod praga značajnosti od 2 %.

2.3. Mjere za sprečavanje prijevара i nepravilnosti

Navesti postojeće ili predviđene mjere za sprečavanje i zaštitu, npr. iz strategije za borbu protiv prijevара.

Europski ured za borbu protiv prijevара (OLAF) nadležan je za provođenje istraga o operacijama za koje je primljena potpora u okviru ove inicijative. Sporazumima koji proizlaze iz ove Uredbe, uključujući sporazume sklopljene s međunarodnim organizacijama, moraju se predvidjeti nadzor i financijska kontrola koju provodi Komisija ili neki njezin ovlašten predstavnik i revizije Europskog revizorskog suda, Ureda europskog javnog tužitelja (EPPO) ili OLAF-a, na terenu ako je potrebno. I dužnosnici Komisije koji imaju potrebno sigurnosno odobrenje mogu provoditi terenske posjete.

PROCIJENJENI FINANCIJSKI UČINAK PRIJEDLOGA/INICIJATIVE

3.1. Naslovi višegodišnjeg financijskog okvira i proračunske linije rashoda na koje prijedlog/inicijativa ima učinak

- Postojeće proračunske linije

Prema redoslijedu naslova višegodišnjeg financijskog okvira i proračunskih linija.

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	Proračunska linija	Vrsta rashoda	Doprinos			
	Broj	dif./nedif ²⁷ .	zemalja EFTA-e ²⁸	zemalja kandidatkinja i potencijalni kandidata ²⁹	ostalih trećih zemalja	drugi namjenski prihodi
		dif./nedif.	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE

- Zatražene nove proračunske linije

Prema redoslijedu naslova višegodišnjeg financijskog okvira i proračunskih linija.

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	Proračunska linija	Vrsta rashoda	Doprinos			
	Broj	dif./nedif.	zemalja EFTA-e	zemalja kandidatkinja i potencijalni kandidata	ostalih trećih zemalja	drugi namjenski prihodi
5.	13.0105.	nedif.	DA	NE	NE	NE
5.	13.0602.	dif.	DA	NE	NE	NE

²⁷ Dif. = diferencirana odobrena sredstva; nedif. = nediferencirana odobrena sredstva.

²⁸ EFTA: Europsko udruženje slobodne trgovine.

²⁹ Zemlje kandidatkinje i, ako je primjenjivo, potencijalni kandidati sa zapadnog Balkana.

3.2. Izvori financiranja i procijenjeni financijski učinak Akta za podupiranje proizvodnje streljiva

3.2.1. Izvor financiranja odobrenih sredstava Akta za podupiranje proizvodnje streljiva

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	Ukupno
EDIRPA	157,000	83,000				240,000
EDF: sposobnosti		174,000				174,000
EDF: istraživanja		86,000				86,000
Ukupno	157,000	343,000				500,000

Ako se pojave neočekivane proračunske razlike za godine 2023. i 2024. Komisija će predložiti proračunskom tijelu da ih dodijeli Europskom fondu za obranu do iznosa od 100 milijuna EUR.

3.2.2. Sažetak procijenjenog učinka na odobrena sredstva za poslovanje

- ☐ Za prijedlog/inicijativu nisu potrebna odobrena sredstva za poslovanje.
- ☒ Za prijedlog/inicijativu potrebna su sljedeća odobrena sredstva za poslovanje:

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	5.	Sigurnost i obrana – klaster 13 Obrana
---	----	--

			2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	Nakon 2027.	UKUPNO
Odobrena sredstva za poslovanje									
13.0602 Instrument za jačanje obrambene industrije	Obveze	(1)	156,000	343,000					500,000
	Plaćanja	(2)		78,500	171,500	54,950	120,050	75,000	500,000

Administrativna odobrena sredstva koja se financiraju iz omotnice za posebne programe ³⁰									
13.0105 Rashodi za potporu Instrumentu za jačanje obrambene industrije	Obveze = plaćanja	(3)	1,000	p.m.					
UKUPNA odobrena sredstva iz NASLOVA 5. višegodišnjeg financijskog okvira	Obveze	= 1 + 3	157,000	343,000					500,000
	Plaćanja	= 2 + 3	1,000	78,500	171,500	54,950	120,050	74,000	500,000

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	7.	„Administrativni rashodi”
---	-----------	---------------------------

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

		2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	Nakon 2027.	UKUPNO
Ljudski resursi		1,554	2,500	2,500	2,158	2,158	1,801	12,671
Ostali administrativni rashodi		0,233	0,288	0,067	0,067	0,057	0,052	0,764
UKUPNA odobrena sredstva iz NASLOVA 7. višegodišnjeg financijskog okvira	(ukupne obveze = ukupna plaćanja)	1,787	2,788	2,567	2,225	2,215	1,853	13,435

³⁰

Tehnička i/ili administrativna pomoć i rashodi za potporu provedbi programa i/ili djelovanja EU-a (prijašnje linije „BA”), neizravno istraživanje, izravno istraživanje.

		2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	Nakon 2027.	UKUPNO
UKUPNA odobrena sredstva iz NASLOVA 1. do 7. višegodišnjeg financijskog okvira	Obveze	158,787	345,788	2,567	2,225	2,215	1,853	513,435
	Plaćanja	2,787	81,288	174,067	57,175	122,265	75,853	513,435

3.2.3. Sažetak procijenjenog učinka na administrativna odobrena sredstva

- ☐ Za prijedlog/inicijativu nisu potrebna administrativna odobrena sredstva
- ☒ Za prijedlog/inicijativu potrebna su sljedeća administrativna odobrena sredstva:

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	Nakon 2027.	UKUPNO
--	-------	-------	-------	-------	-------	----------------	--------

NASLOV 7. višegodišnjeg financijskog okvira							
Ljudski resursi	1,554	2,500	2,500	2,158	2,158	1,801	12,671
Ostali administrativni rashodi	0,233	0,288	0,067	0,067	0,057	0,052	0,764
Međuzbroj za NASLOV 7. višegodišnjeg financijskog okvira	1,787	2,788	2,567	2,225	2,215	1,853	13,435

Izvan NASLOVA 7.³¹ višegodišnjeg financijskog okvira							
Ljudski resursi							
Ostali administrativni rashodi							
Međuzbroj izvan NASLOVA 7. višegodišnjeg financijskog okvira							

UKUPNO	1,787	2,788	2,567	2,225	2,215	1,853	13,435
---------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	---------------

Potrebna odobrena sredstva za ljudske resurse i ostale administrativne rashode pokrit će se odobrenim sredstvima glavne uprave koja su već dodijeljena za upravljanje djelovanjem i/ili su preraspodijeljena unutar glavne uprave te, prema potrebi, dodatnim sredstvima koja se mogu dodijeliti nadležnoj glavnoj upravi u okviru godišnjeg postupka dodjele sredstava uzimajući u obzir proračunska ograničenja.

³¹ Tehnička i/ili administrativna pomoć i rashodi za potporu provedbi programa i/ili djelovanja EU-a (prijašnje linije „BA”), neizravno istraživanje, izravno istraživanje.

3.2.3.1. Procijenjene potrebe u pogledu ljudskih resursa

- ☐ Za prijedlog/inicijativu nisu potrebni ljudski resursi.
- ☒ Za prijedlog/inicijativu potrebni su sljedeći ljudski resursi:

Procjenu navesti u ekvivalentima punog radnog vremena

	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	Nakon 2027.
○ Radna mjesta prema planu radnih mjesta (dužnosnici i privremeno osoblje)						
20 01 02 01 (sjedište i predstavništva Komisije)	8	13	13	11	11	10
20 01 02 03 (delegacije)						
○ Vanjsko osoblje (u ekvivalentu punog radnog vremena: EPRV)³²						
20 02 01 (UO, UNS, UsO iz „globalne omoćnice”)	2	3	3	3	3	1
20 02 03 (UO, LO, UNS, UsO i MSD u delegacijama)						
XX 01 xx yy zz³³	– u sjedištima					
	– u delegacijama					
01 01 01 02 (UO, UNS, UsO – neizravno istraživanje)						
01 01 01 12 (UO, UNS, UsO – izravno istraživanje)						
Druge proračunske linije (navesti)						
UKUPNO	10	16	16	14	14	11

XX se odnosi na odgovarajuće područje politike ili glavu proračuna.

Potrebna odobrena sredstva za ljudske resurse i ostale administrativne rashode pokrit će se odobrenim sredstvima glavne uprave koja su već dodijeljena za upravljanje djelovanjem i/ili su preraspodijeljena unutar glavne uprave te, prema potrebi, dodatnim sredstvima koja se mogu dodijeliti nadležnoj glavnoj upravi u okviru godišnjeg postupka dodjele sredstava uzimajući u obzir proračunska ograničenja.

Opis zadaća:

Dužnosnici i privremeno osoblje	Za uspostavu Instrumenta 2023. i početak prvih aktivnosti, uključujući mapiranje gospodarskih subjekata u lancima opskrbe relevantnim obrambenim proizvodima i pripremu programa rada, bit će potrebno 8 EPRV-ova (8 AD); 13 EPRV-ova (10 AD i 3 AST) za provedbu aktivnosti; postupno smanjenje na 10 (8 AD i 2 AST) 2028. kako bi se osiguralo operativno, financijsko i pravno praćenje provedbe projekata (uključujući njihov završetak).
Vanjsko osoblje	Dva EPRV-a za pokretanje aktivnosti (dva u skupini SNE), što će se povećati na tri (jedan u skupini UO i dva u skupini SNE), a nakon toga smanjiti na jednog 2028. (jedan u skupini UO) za osiguranje operativnog, financijskog i pravnog praćenja provedbe projekata (uključujući njihov završetak).

³² UO = ugovorno osoblje; LO = lokalno osoblje; UNS = upućeni nacionalni stručnjaci; UsO = ustupljeno osoblje; MSD = mladi stručnjaci u delegacijama.

³³ U okviru gornje granice za vanjsko osoblje iz odobrenih sredstava za poslovanje (prijašnje linije „BA”).

3.2.4. Usklađenost s aktualnim višegodišnjim financijskim okvirom

Prijedlog/inicijativa:

- ☒ može se u potpunosti financirati preraspodjelom unutar relevantnog naslova višegodišnjeg financijskog okvira (VFO).

Preraspodjela odobrenih sredstava iz EDF-a i EDIRPA-e, oboje u okviru naslova 5. Dodatne pojedinosti o predmetnim linijama i godišnjoj preraspodjeli u odjeljku 3.2.1.

- ☐ zahtijeva upotrebu nedodijeljene razlike u okviru relevantnog naslova VFO-a i/ili upotrebu posebnih instrumenata kako su definirani u Uredbi o VFO-u.
- ☐ zahtijeva reviziju VFO-a.

3.2.5. Doprinos trećih strana

U prijedlogu/inicijativi:

- ☒ ne predviđa se sudjelovanje trećih strana u sufinanciranju.
- ☐ predviđa se sudjelovanje trećih strana u sufinanciranju prema sljedećoj procjeni:

Odobrena sredstva u milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

	Godina N ³⁴	Godina N+1	Godina N+2	Godina N+3	Unijeti onoliko godina koliko je potrebno za prikaz trajanja učinka (vidjeti točku 1.6.)			Ukupno
Navesti tijelo koje sudjeluje u financiranju								
UKUPNO sufinancirana odobrena sredstva								

³⁴ Godina N je godina početka provedbe prijedloga/inicijative. Umjesto „N” upisati predviđenu prvu godinu provedbe (na primjer: 2021.). Isto vrijedi i za ostale godine.

3.3. Procijenjeni učinak na prihode

- ☒ Prijedlog/inicijativa nema financijski učinak na prihode.
- ☐ Prijedlog/inicijativa ima sljedeći financijski učinak:
 - ☐ na vlastita sredstva
 - ☐ na ostale prihode
 - navesti jesu li prihodi namijenjeni proračunskim linijama rashoda ☐

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

Proračunska prihoda:	linija	Odobrena sredstva dostupna za tekuću financijsku godinu	Učinak prijedloga/inicijative ³⁵						
			Godina N	Godina N+1	Godina N+2	Godina N+3	Unijeti onoliko godina koliko je potrebno za prikaz trajanja učinka (vidjeti točku 1.6.)		
Članak									

Za namjenske prihode navesti odgovarajuće proračunske linije rashoda.

Ostale napomene (npr. metoda/formula za izračun učinka na prihode ili druge informacije).

³⁵

Kad je riječ o tradicionalnim vlastitim sredstvima (carine, pristojbe na šećer) navedeni iznosi moraju biti neto iznosi, to jest bruto iznosi nakon odbitka od 20 % na ime troškova naplate.